NORGGA SÁMIID RIIKKASEARVI
VUONA SÁMIJ RIJKASIEBRRE
NØØRJEN SAEMIEJ RIJHKESIEBRIE
NORSKE SAMERS RIKSFORBUND

NSR

MØTEPROTOKOLL

Møte	Landsmøte 2010
Sted:	Áhkunjárga/Narvik
Tid:	3.9.2010 kl. 1430 – 5.9.2010 kl. 1230
Saksliste:	Sak 1: Åpning Sak 2: Konstituering Sak 3: Årsmeldinger Sak 4: Samisk helse- og omsorgspolitikk Sak 5: Lokallagenes time Sak 6: Helsepolitisk program for NSR Sak 7: SOLs framtidige organisering og virksomhet Sak 8: Verneområder på land og i vann Sak 9: Forvaltning og eierskap av ressurser i samiske områder Sak 10: Endring i NSRs vedtekter Sak 11: Landsmøtets ærespris Sak 12: Virksomhetsplaner Sak 13: Budsjetter Sak 14: Uttalelser fra NSRs landsmøte 2010 (resolusjoner) Sak 15: Valg

SAK 1 – ÅPNING

SAK 1.1 Godkjenning av innkalling

Vedtak: Innkallingen *enstemmig godkjent.*

SAK 1.2 Godkjenning av saksliste

Vedtak: Forslag til saksliste *enstemmig vedtatt* med tillegg av sak om ratifisering av Rovaniemideklarasjonen under sak 3.1.

SAK 2 – KONSTITUERING

SAK 2.1 Godkjenning av delegatenes fullmakter

Vedtak: Fullmaktene *enstemmig godkjent* og følgende delegater får fulle rettigheter i landsmøtet: *Alta sameforening,* 3 delegater: Hallgeir Strifeldt, Silje Muotka og Ellinor Strifeldt; *Bergen sameforening,* 2 delegater: Kristine Sara Hætta og Mona Tornensis Hornæs; *Bjerkvik og omegn sameforening*, 2 delegater: Svein Bakkelund og Einar Nylund (kun fredag 3. sept) / Herman Hansen (kun lørdag 4. og søndag 5. sept.); *Harstad og omegn sameforening*, 2 delegater: Nils Arne Rasmus og Kjell Erland Pedersen; *Hinnøy og omegn sameforening*, 3 delegater: Odd-Arne Henriksen, Magne Einejord og Nanna Thomassen; *Karasjok*

AJG

sameforening, 3 delegater: Saia Stueng, Mathis Nilsen Eira og Seija Guttorm; *Kautokeino sameforening*, 4 delegater: Mikkel Ailo Logje, Annelé Gaup, Turid Vesterheim og Ellen Cecilie Triumf; *Kåfjord sameforening*, 2 delegater: Tor Mikalsen og Lars Nilsen; *Maadtoej Sijte*, 0 av 2 mulige delegater; *Máze sameforening*, 3 av 5 mulige delegater: Ánne Márjá Gaup Eira, Berit Inga O. Hætta og Ellen Anne O. Hætta; *Mjøsa og omegn sameforening*, 2 delegater: Undis Steinfjell og May Liss Børke; *Møre & Romsdal sameforening*, 2 delegater: Jan David Anti og Risten Guttorm Løvold; *Nesseby sameforening*, 2 delegater: Olav M. Dikkanen og Christina Henriksen; *Nord-Trøndelag sameforening*, 1 av 2 mulige delegater: Vidar Andersen; *Oslo sameforening*, 6 delegater: Lisbeth Somby, Mats Grensemo, Anita Ravna, Rita Iren Sara, Lene Rødmyr og Dag Monsen; *Porsanger sameforening*, 2 delegater: Thomas Hansen og Ulf K. Eriksen; *Salten sameforening*, 3 delegater: Hugo Kalstad, Per Ivan Knutsen og Sara Elén Kuhmunen; *Senja og omegn sameforening*, 2 delegater: Åge Tobiassen og Odd Rørbakk; *Sør-Trøndelag & Hedmark saemiej saervi*, 2 delegater: Aasta Joma Granefjell og Kristin Sara; *Tana sameforening*, 2 delegater: Beaska Niillas og Unni Trosten; *Tanabredden sameforening*, 3 delegater: Anne Lise Varsi, Hjalmar Hansen og Kirsti Suongir; *Tromsø sameforening*, 4 delegater: Synnøve Angell, Gøran Lind, Else Måsø og Aina Hætta Høgseth; *Ullsfjord NSR*, 1 av 2 mulige delegater: Per Bjørn Lakselvnes.

SAK 2.2 Godkjenning av forretningsorden

Vedtak: Forslag til forretningsorden *enstemmig vedtatt* med tillegg om at alle forslag i landsmøtet skal framstilles skriftlig på NSRs eget forslagsark.

SAK 2.3 Valg av 4 dirigenter

Vedtak: Anne Lise Varsi, Tor Mikalsen, Mathis Nilsen Eira og Lisbeth Somby *enstemmig valgt* til møtelederskapet.

SAK 2.4 Valg av 4 referenter

Vedtak: Det velges 5 i stedet for 4 møtereferenter: Kirsti Guvsám, Áike Niillas Selfors, Rolf Johansen, Turid Vesterheim og Vidar Andersen *enstemmig valgt*.

SAK 2.5 Valg av 2 protokollunderskrivere

Vedtak: Åge Nordkild og Aasta Joma Granefjell *enstemmig valgt* til protokollunderskrivere.

SAK 2.6 Valg av 4 til tellekorpset

Vedtak: Silje Muotka, Synnøve Angell, Mikkel Áilo Logje og Ánne Márja Gaup Eira *enstemmig valgt* til tellekorps.

SAK 2.7 Valg av resolusjonskomité

Vedtak: Christina Henriksen, Gøran Lind, Geir Tommy Pedersen, Ann-Mari Thomassen og Ol Johan Gaup *enstemmig valgt* til resolusjonskomiteen.

SAK 2.8 Valg av andre landsmøtekomiteer

Vedtak: Landsmøtet oppretter komite til å arbeide med sak 6 Helsepolitisk program for NSR med følgende 3 medlemmer: Anita Ravna, Mona Tornensis Hornæs og Ánte Niillas Bergstrøm Oskal. *Enstemmig vedtatt*.

SAK 3 – ÅRSMELDINGER

SAK 3.1 Årsmelding 2008–2010 for NSRs landsstyre

Vedtak: Årsmeldingen med tillegg av at landsmøtet ratifiserer Rovaniemideklarasjonen slik den ble vedtatt på samenes 19. konferanse *enstemmig vedtatt*.

SAK 3.2 Årsmelding 2008–2010 for NSR-U

Vedtak: Årsmeldingen *enstemmig vedtatt*.

SAK 3.3 Årsmelding 2008 og 2009 for SOL

Vedtak: Årsmeldingen *enstemmig vedtatt*.

AJG

SAK 3.4 Sametingsgruppas redegjørelse 2008–2010

Vedtak: Landsmøtet tar redegjørelsen *enstemmig til etterretning.*

SAK 4 – ÅRSREGNSKAP

SAK 4.1 Årsregnskap 2008 og 2009 for hovedorganisasjonen med revisjonsberetning

Vedtak: Årsregnskapene *enstemmig vedtatt.*

SAK 4.2 Årsregnskap 2008 og 2009 for SOL med revisjonsberetning

Vedtak: Årsregnskapene *enstemmig vedtatt.*

SAK 5 – LOKALLAGENES TIME

Vedtak: Beretninger fra Mjøsa og omegn sameforening og Tromsø sameforening om virksomheten *tas til etterretning.* Informasjon fra Sør-Trøndelag & Hedmark sameforening om Samisk Rom i Trondheim *tas til etterretning.*

SAK 6 – HELSEPOLITISK PROGRAM FOR NSR

Vedtak: Landsstyrets forslag til program gis nytt navn *Helse- og velferdspolitisk program for NSR* og godkjennes med de endringer og tillegg som framkom i landsmøtet. *Enstemmig vedtatt.*

HELSE- OG VELFERDSPOLITISK PROGRAM FOR NORSKE SAMERS RIKSFORBUND

Relevante dokumenter NSR:

- Valgprogram 2009–2013
- Forslag til tiltredelseserklæring oktober 2009
- Liste over landsmøteresolusjoner 1969–2008
- Liste over nye saker reist på Sametinget 2005–2010

Relevante dokumenter Sametinget:

- Sak 29/07 Politisk regnskap for Sametingsrådet 2005–2007
- Sak 10/07 Sametingsrådets politiske program for perioden 2006–2009
- Sak 51/06 Sametingets innspill til Nasjonal Helseplan
- Sak 23/05 Sametingsrådets melding om samiske helse og sosialtjenester

Andre relevante dokumenter:

- Evaluering av tilskudd til helse- og sosialprosjekter, Asplan Viak (2009)
- Samiske tall forteller 2. Sámi allaskuvla. Kautokeino: Sámi allaskuvla (2009)
- Helse- og levekårsundersøkelser i samiske og norske bosetningsområder (SAMINOR)
- St.meld. nr. 28 (2007–2008) Samepolitikken.
- NOU 1995: 6 Plan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkningen
- Mangfold og likeverd: Regjeringens handlingsplan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkningen i Norge 2001–2005

BAKGRUNN

I 2008 fattet NSRs landsmøte følgende vedtak (utdrag NSRs strategi- og virksomhetsplan 2008–2013):
Landsstyret tar sikte på at landsmøtet 2010 skal behandle en politisk plan for samisk helse og omsorg.
Landsstyret har fulgt opp dette vedtaket ved å utarbeide et forslag til et helsepolitisk program for NSR. Programmet er ment å danne grunnlag for NSRs arbeid med helsepolitiske saker gjennom organisasjonen og på Sametinget i denne sametingsperioden. Programmet utfyller derfor NSRs valgprogram 2009–2013, og vil også være et bidrag til det planlagte arbeidet med et prinsipp-program for NSR 2013–>.

OVERORDNET MÅL FOR NSRs HELSE- OG VELFERDSPOLITIKK

Norske Samers Riksforbund arbeider for å sikre et helhetlig og likeverdig helse- og velferdstilbud til det samiske folk, på lik linje med den øvrige befolkningen.

AJG

Tilbudet til den samiske befolkningen må ta et helhetlig utgangspunkt i fire dimensjoner. Det innebærer tilbud basert på grunnleggende verdier ved anerkjennelse av urfolks fysiske, kulturelle, følelsesmessige og åndelige forutsetninger. Å bli forstått og sett i møtet med helsevesenet er en grunnleggende forutsetning for all behandling.

Det finnes særskilte utfordringer knyttet til urfolk og helse. Disse utfordringene omfatter mer enn språk- og kulturforståelse, det omhandler den livsforståelsen som samene har tilegnet seg gjennom generasjoner, både som enkeltindivider og som folk. Særskilte utfordringer kan knyttes til eventuell genetisk sårbarhet, sosioøkonomiske ulemper, utestengelse fra ressursene og etnisk og politisk undertrykking, der fornorskningspresset har etterlatt seg store negative følger for den enkelte og for samene som folk. I hvilken grad slike faktorer har konsekvenser for samisk helse på individ- eller gruppenivå, finnes det lite dokumentert kunnskap om i dag. Forbedring av dette kunnskaps-grunnlaget bør være en prioritert oppgave i arbeidet med å utvikle likeverdige helsetilbud.

Samiske helse- og velferdsspørsmål er derfor mer enn et ønske om å sette særskilte samiske hensyn i system, som en del av revitaliseringen av den samiske kulturen. Det er snakk om helt grunnleggende forutsetninger i vår livsforståelse, hvordan vi som folk forstår og takler livet, som må finnes hvis samiske pasienter og brukere skal få likeverdige tilbud. Eksisterende tilbud må struktureres og utvikles på samiske premisser for samiske brukere.

Dette programmet bygger på forutsetningen om at det i Norge er en målsetning om en integrert og samordnet helse- og sosialtjeneste for den norske og den samiske befolkning (NOU 1995:6). En helse- og sosialtjeneste som bygger inn tilstrekkelig hensyn til den samiske folkegruppe krever større systematisk arbeid, politisk prioritet og økt tilførsel av ressurser.

ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 25 sikrer samene rett til å være med på å utforme de aktuelle helsetilbud, og stadfester samiske brukeres rett til tilfredsstillende helsetjenester. Sametingets rolle i forhold til helsetilbudet for den samiske befolkningen er fortsatt under utvikling. Sametinget må konsultere med sentrale myndigheter for å sikre at både det kollektive helsetilbudet til den samiske befolkningen, og samiske pasienters individuelle pasientrettigheter styrkes.

Dette programmet er delt inn i følgende områder:

1. Samisk innhold i helse- og velferdstjenestene
2. Strukturer i forhold til samiske helse- og velferdstjenester[1]
3. Fremtidsperspektiver på samiske helse- og velferdstilbud

1. Samisk innhold i helse- og velferdstjenestene.

Norske Samers Riksforbund mener at et likeverdig tilbud for den samiske befolkningen betyr at innholdet i tjenestene er bygget på samiske brukeres forutsetninger. Individuelle rettigheter må styrkes slik at tilbudet tar utgangspunkt i den samiske brukerens behov.

Det vil bety at samiske brukere kan velge et kvalitetsmessig behandlingstilbud hvor samisk språk, kultur-, livs- og sykdomsforståelse er blant de grunnleggende premissene for møtet mellom brukere og behandlere. Disse rettighetene er knytte til den enkelte bruker, og ikke avgrenset av bosted og geografisk tilhørighet.

Utenfor de tradisjonelle samiske miljøer finnes utfordringer i forhold til tospråklighet og kulturelle betingelser. I møte med helsevesen, familievern og eldreomsorg må det jobbes for å etablere kontakt med tilsvarende foretak i tradisjonelle samiske miljøer eller kommuner, slik at disse utfordringene kan adresseres.

Norske Samers Riksforbund vil sikre samiske perspektiver på tjenestene gjennom at samhandlingsreformen legges opp for å bedre samiske brukeres oppfatning av og tilfredshet med primærhelsetjenesten blant annet ved å sikre større andel av samisktalende leger. Rekruttering og utdanning av samiskspråklige helsearbeidere, styrking av helsearbeideres språk- og kulturkompetanse, samt tilfredstillende tolketjenester er viktige faktorer for å sikre et samisk forståelsesgrunnlag.

Sametingets virkemidler i på helse- og sosialfeltet er evaluert, og NSR vil arbeide for at virkemidlene brukes effektivt og målrettet også i framtiden.

Landsmøtet i NSR vil prioritere følgende tiltak for å sikre et samisk innhold i helse- og velferds- tilbudene:

- Arbeide for å sikre et samisk perspektiv i samhandlingsreformen, for at samer skal kunne motta tilpasset behandling i størst mulig grad lokalt.

[1] Struktur/inndeling pr. dags dato: Primærhelsetjeneste (allmennlegetjeneste, pleie- og omsorgstilbud eldre/funksjonshemmede, svangerskapsoppfølging – kommunene). Spesialisthelsetjeneste (somatiske sykehus, ulike psykiatriske behandlingstilbud, privatpraktiserende spesialister – ofte statlig ansvar). Private: apotek/medisinutsalg.

AJG

- Virkeliggjøre en samisk verdighetsgaranti for eldre. Samiske eldre skal ha rett til omsorg på egne premisser. Samisk språk og kultur, samiske verdier og tradisjonell samisk mat og tradisjoner er viktige deler av omsorgstilbudet.
- Sikre etablering av samisk sykepleierutdanning.
- Styrke det samiske innholdet i utdanningen av helsepersonell.
- Etablere etterutdanningstilbud som har fokus på samisk fagterminologi og kulturforståelse.
- Etablere ordninger på eldre- eller legesenter med tilgang på fagpersonale med samisk språk og/eller kulturforståelse.
- Arbeide for tilstrekkelig tolketjeneste og samiskspråklig informasjon til samiske brukere.
- Sikre at tilbudet om psykisk helsevern for samer styrkes gjennom utvikling av SANKS.
- Styrke ettervernet for pårørende etter selvmord for eksempel gjennom etablering av et nasjonalt kompetansesenter.
- Forebygge psykiske lidelser og selvmord blant ungdom i samiske områder.
- Sikre samarbeid mellom familievernkontor rundt i landet og familievernkontor med kompetanse innen samisk språk og kulturforståelse.
- Styrke tilbudet til seksuelt misbrukte samiske barn.
- Arbeide for at nødmeldetjenesten har permanent samisktalende kompetanse.
- Arbeide for at pasienttransportbestillingen må kunne betjene samisktalende.
- Arbeide for å få til en samisk skolehelsetjeneste på alle skoler der det er samiske barn.
- Sikre at samisk sjelesørgertjeneste etableres på sykehus.
- Arbeide for at turnusordningen for nyutdannede leger har en innretning som bidrar til rekruttering av leger til samiske områder.
- Etablere og opprettholde rekrutteringstiltak knyttet til helsefaglige utdanningsløp.
- Sikre at Sametingets virkemidler innenfor helse- og sosial har større effekt i sjøsamiske områder, og i sør- og lulesamisk område.
- Sikre at resultater fra prosjekter som støttes av Sametinget over post 450 tilgjengeliggjøres, blant annet ved formidling gjennom en helsefaglig elektronisk kunnskapsbank.
- Sørge for at det i større grad gis oppfølgende bevilgninger til prosjekter som bygger på funn i prosjekter som Sametinget har støttet i innledende prosjektfaser.
- Sikre at prosjekter støttet av Sametinget i større grad inkluderer samisk språk som et innsatsområde for prosjektet.
- Arbeide for å etablere samiske omsorgsboliger og pleieinstitusjoner for eldre og omsorgstrengende.
- Arbeide for å få realisert planer om samiske helsesenter.

2. Strukturer i de samiske helse- og velferds tilbudene

For å sikre et helhetlig kollektivt samisk helsetilbud ønsker Norske Samers Riksforbund å utrede muligheten for å etablere et samisk helseforetak. Et samisk helseforetak bør vurderes for å sikre et særlig ansvar for å bygge opp kompetanse om samiske brukeres behov og for å sikre veiledning om samiske spørsmål både til øvrige helseforetak, fylker, kommuner, kunnskapsinstitusjoner og andre. Dette helseforetaket kan omfatte institusjoner som allerede i dag er opprettet spesielt for å ivareta samiske behov, slik som for eksempel SANKS og spesialistlegesenteret i Karasjok. Norske Samers Riksforbund ønsker å få utredet om intern selvbestemmelse når det gjelder prioriteringer i samisk helsespørsmål kan ivaretas bedre med et overordnet organ som et samisk helseforetak.

Samiske lokalsamfunn har en klar rolle i å tilrettelegge helsetilbudene for den samiske befolkningen. Kommunenivået har ansvaret for primærhelsetjenesten. Alle kommuner der samer bor er derfor både tilbydere av helsetjenester og premissgivere for utvikling av samiske helsepolitikk. Potensialet for økt samarbeid og kunnskapsutveksling mellom ulike samiske kommuner og lokalsamfunn bør være tilstede.

Tilbudet til samiske brukere vil også være avhengig av strukturen på det nasjonale helsetilbudet, enten det dreier seg om fysisk lokalisering av spesialisthelsetjenester eller finansieringssystemet. Det er derfor viktig å ha en høy bevissthet i forhold til hvordan utformingen av sykehustruktur, finansieringsordninger og nasjonale reformer gir konsekvenser for samiske pasienter.

Landsmøtet i NSR vil prioritere følgende tiltak for å sikre strukturer som bedrer tilgjengeligheten og relevansen i forhold til samiske helse- og velferdstjenester:

- Arbeide for utredning av et samisk helseforetak.
- Samisk spesialistlegesenter utvikles til et samisk kompetansesenter i somatisk medisin. I samisk tekning hører "sjel og kropp" sammen og derfor bør psykiatri og somatikk samorganiseres og utgjøre ett felles samisk spesialistsenter, gjerne med desentralisert virksomhet.

AJG

- Styrke samiske helsefaglige organisasjoner og sikre etablering av brukerorganisasjoner, gjennom utvikling av tilskuddsordninger for både eksisterende organisasjonene og nyetableringer.
- Arbeide for utredning av fødetilbudene i samiske områder.
- Utrede etablering av et nasjonalt kompetansesenter med fokus på samiske eldre som ressurs i samfunnet.
- Arbeide for å styrke de samiske lokalsamfunnenes rolle i dagens helsetilbud som ledd i intern selvbestemmelse og myndiggjøring i forhold til innholdet i likeverdige samiske helsetjenester gjennom det pågående arbeidet med samhandlingsreformen.
- Sametinget må bidra til at sykehusstrukturen utredes som ledd i å sikre tilgjengeligheten for samiske pasienter som del av strukturdebatter omkring lokalsykehusene.
- Sikre fortsatt fraktutjevningstilskudd slik at ikke reseptbelagte medikamenter har tilsvarende priser over hele landet.
- Sørge for at finansieringssystemet refunderer kostnader for brukergrupper med samiske helseutfordringer, slik at disse ikke nedprioriteres. Blant annet vil regionale helseforetak kunne variere prisene i forhold til ulike brukergrupper og institusjoner avhengig av lokale etterspørselsforhold og "ønskede prioriteringer".

3. Fremtidsperspektiver på samiske helse- og velferdstilbud
Framtidsperspektivet for samiske helse- og velferdstilbud er både knyttet til forebyggende helsearbeid, forskning og kunnskapsutvikling.

Det er et stort behov for å bygge urfolks tillit og eierskap til forskning og utdanning, etter århundrer med etisk betenkelig innhenting og bruk av statistikk og etnografiske opplysninger. Senter for samisk helseforskning må styrkes videre for å kunne kartlegge samiske helseutfordringer og utvikle et bedre kunnskapsgrunnlag for en framtidig samisk helsepolitikk

Innsats på forebyggende helse overfor den samiske befolkningen bør prioriteres ytterligere, blant annet gjennom å oppfordre til økt fysisk aktivitet og tilrettelegging for slike tilbud i samiske lokalsamfunn. Styrking av frivillig idrett inngår i dette arbeidet og arbeidet med samisk og urfolksidrett er en del av dette. Norske Samers Riksforbund vil prioritere folkehelse som en del av forebyggende arbeid.

Landsmøtet i NSR vil prioritere følgende for fremtiden:

- Egen virkemiddelordning på Sametinget for å styrke forebyggende helsearbeid og andre folkehelsefremmende tiltak.
- Fortsatt styrking av prosjekter innrettet mot samisk tradisjonskunnskap.
- Større ressurser til forebyggende arbeid mot bruk av rusmidler.
- Støtte til samisk idrett i samiske lokalsamfunn, frivillige idrettsorganisasjoner og Arctic Winter Games.
- Styrke informasjonsarbeidet og folkeopplysning på samisk.
- Arbeide for å få kartlagt samiske helseutfordringer gjennom forsking, som for eksempel særskilte samiske helseutfordringer demens, overvekt, påvirkning av miljøgifter, allergi, diabetes og psykisk helse.
- Videre satsning på forsking om samisk helse, blant annet å iverksette følgende prioriterte innsatsområder:
    - utrede videre årsakene til at samisktalende kvinners helsetilbud ser ut til å være dårligere enn tilbud til den øvrige delen av befolkningen samt å foreslå tiltak for å bedre dette,
    - sikre et større prosjekt for å sikre samisk utgangspunkt i terapi som behandlingsform,
    - ytterligere forsking for å kartlegge årsaker til selvmord og brå død blant unge, samiske menn samt et større prosjekt for å møte disse utfordringene,
    - utvikling av samisk populasjonsstatistikk.

SAK 7 – SOLs FRAMTIDIGE ORGANISERING OG VIRKSOMHET

Vedtak: NSRs landsmøte ber SOLs styre fremme sak til neste landsmøte om organisering og intensjon.
Enstemmig vedtatt.

SAK 8 – VERNEOMRÅDER PÅ LAND OG I VANN

Vedtak: Forslag til vedtak med de endringer og tillegg som framkom i møtet *enstemmig vedtatt.*

NSR mener:

AJG

- at samiske rettigheter må anerkjennes og samisk bruk må utgjøre grunnpilarer i arbeidet med verneprosesser, da vår bruk har foregått i uminnelige tider og på en måte som i hovedsak har bevart både det biologiske mangfoldet og naturens bærekraft;
- at myndighetenes naturvern og verneprosesser ikke skal ta form som vern mot den bruk som utgjør samiske høstingstradisjoner og livsgrunnlag, men heller styrke disse bruksformer og rettighetene;
- at tradisjonell samisk bruk (for eksempel jakt, fiske, sanking (av bær og mat, duodjiemner, gress og brensel), reindrift og sauebeite) må anerkjennes som en del av forvaltninga av naturen innenfor planlagte verneområde, slik den tradisjonelt har vært en del av forvaltningen av vedkommende område;
- at reindriftas rettigheter ikke må reduseres/begrenses/innskrenkes ved etablering av verneområder
- at forskrifter og forvaltningsplaner for eksisterende verneområder i samiske områder endres til å inkludere tradisjonell samisk bruk;
- at samene som folk har rett til, på fritt og informert grunnlag, å på forhånd reservere seg mot verneprosesser som oppfattes som inngrep i samisk kultur;
- at i tilfeller der lokale interesser og tradisjonell samisk bruk ikke blir anerkjent, vil det oppfattes som inngrep og fragmentering av samisk kulturgrunnlag og man vil dermed ikke kunne anbefale vern av områder;
- at Sametinget, samiske interesseorganisasjoner og samiske rettighetshavere må sikres tilstrekkelig med ressurser for å kunne leve opp til intensjonene med arbeidet med verneprosessene på en tilfredsstillende måte som følge av avtalen mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter Naturmangfoldloven og Plan- og bygningsloven i samiske områder;
- at der intensjonene med retningslinjene for vern i samiske områder ikke oppfylles og arbeidsutvalgene ikke får gjort sitt arbeid på en tilfredsstillende måte, kan man ikke akseptere etablering av noen verneområder i Finnmark før Finnmarkskommisjonen har avsluttet sitt arbeid;
- at rettighetsforholdene ikke er avklart fra Troms og sørover, verneprosesser som oppfattes som inngrep bør stoppes til rettighetsforholdene er avklart;
- at i enkelte samiske områder vil vern oppfattes som beskyttelse mot andre arealinngrep;
- at marine verneprosesser må ta hensyn til samisk bruk (lokal bruk) av området;
- at marine verneområder ikke skal etableres til hinder for tradisjonelt fiske i fjordene og ved kysten;
- at det må arbeides med å få frem regionale planer for akvakultur;
- at oppdrett skal foregå på en miljøvennlig måte og bruke ny teknologi for å oppnå dette, for eksempel via lukkede anlegg;
- at tiltaksdelen i de nasjonale laksefjordene i samiske områder må følges opp;
- at det må settes i gang mer forskning og formidling av kunnskap om samenes tradisjonelle bruk og vern av naturressursene;
- at det må bli fortgang i registrering og vern av utendørs kulturminner, med særlig vekt på samiske kulturminner som forringes eller er i ferd med å forsvinne.

SAK 9 – FORVALTNING AV OG EIERSKAP TIL RESSURSER I SAMISKE OMRÅDER

Vedtak: Forslag til vedtak med de endringer og tillegg som framkom i møtet *enstemmig vedtatt.*

NSR mener:

- at i all disponering av et eventuelt overskudd skal Finnmarkslovens formålsparagraf ligge til grunn, det vil si at det skal tas særlig hensyn til samisk kultur, reindrift, bruk av utmark, næringsdrift og samfunnsliv;
- at når det gjelder irreversible inngrep og avhending av eiendom må FeFo være oppmerksom på at de endelige rettighetene til land og vann i Finnmark ikke er avklart;
- at FeFo ikke skal ha overskuddsmaksimering som mål, men legge større vekt på god kvalitet og tjenester til lave kostnader til Finnmarks befolkning;
- at dersom overskuddet skriver seg fra disponeringer FeFo gjør som midlertidig grunneier, så må dette få konsekvenser for hvordan overskuddet brukes. Interessene til mulige rettighetshavere må ivaretas;
- at disponeringen av et eventuelt overskudd fra FeFo må ha legitimitet blant Finnmarks befolkning, og bør derfor vurderes forvaltet i et fond til allmennyttige formål, disponert av Sametinget og Finnmark fylkeskommune i fellesskap.

NSR s videre arbeid med forvaltning og eierskap av ressurser i samiske områder:

- NSR vil gi innspill til FeFo-styret gjennom deltakelse i høringsprosesser og gjennom Sametinget og sametingsgruppas kontakt med FeFo og de enkelte styrerepresentantene;

AJG

- NSR vil arbeide for ordninger som sikrer tilgang til ressurser for befolkningen i Nord-Troms som tradisjonelt har brukt områder i Finnmark.
- NSR vil arbeide for en restriktiv holdning til salg av eiendommer hos FeFo for å sikre evt. rettighetshaveres interesser fram til Finnmarkskommisjonens arbeid er avsluttet.
- NSR vil arbeide for at FeFo oppretter utvidede forsøksordninger for lokal forvaltning av utmarksressurser.
- NSR vil arbeide videre med konkrete modeller for forvaltning av samiske områder fra Troms og sørover, for å følge opp forslagene i Samerettsutvalget II;
- NSR vil arbeide videre med problemstillinger knyttet til eierskap og forvaltning av naturressurser, herunder spesielt en avklaring av hvilke foretrukne modeller som finnes for andel av nytteverdi av utnytting av ikke-fornybare ressurser.

SAK 10 – ENDRING I NSRs VEDTEKTER

Vedtak: Landsstyrets forslag til vedtektsendringer, med de endringene og tillegg som framkom i landsmøtet *vedtatt mot 1 stemme.*

§ 1 Navn
Forbundets navn er Norgga Sámiid Riikkasearvi / Vuona Sámij Rijkasiebrre / Nøørjen Saemiej Rijhkesiebrie / Norske Samers Riksforbund. På engelsk heter forbundet Norwegian Saami Association. Forbundets navn forkortes i alle sammenhenger NSR.

§ 2 Formål
- NSR vil fremme likeverd, solidaritet og fredelig sameksistens mellom folk og folkegrupper og respekt for menneskets avhengighet av naturen.
- NSR vil virkeliggjøre samisk selvråderett og sikre en samisk fremtid som ett folk i egne områder.
- NSR vil bidra til å opprette og fullføre samisk folkestyre ved aktivt å delta i demokratiske valg.
- NSR vil sentralt, gjennom SOL og via sine lokallag bidra og fremme til varierte og allsidige samiske kulturaktiviteter og tilbud.

§ 3 Språk
NSRs hovedspråk er samisk. Med samisk menes nord-, lule- og sørsamisk. NSRs tillitsvalgte og sekretariat skal i størst mulig grad bruke samisk språk både skriftlig og muntlig. Hvert lokallag bestemmer selv hvilket språk det vil benytte i sin korrespondanse med NSR. Lokallagene har krav på at henvendelser blir besvart på det språk som de blir forfattet på.

§ 4 Medlemskap
4.1 Medlemskap i NSR tegnes via lokallag. Nye lokallag melder seg skriftlig inn og får fulle rettigheter når landsstyret vedtar dette. Både lokallag og enkeltpersoner må anerkjenne NSRs formål og vedtekter. Direktemedlemskap kan gis til enkeltpersoner etter særskilt vurdering av landsstyret. Det føres et sentralt medlemsregister, hvor også fødselsår registreres.

4.2 Lokallagenes vedtekter må ikke stride mot NSRs formålsparagraf. Lokallagene må ha en demokratisk oppbygd virksomhet og deres vedtekter må ikke stride mot NSRs vedtekter.

4.3 NSRs lokallag skal sende inn årsapportskjema samt årsmelding og regnskap godkjent i gyldig årsmøte etter egne vedtekter til NSRs sekretariat innen 1. april hvert år.

4.4 Æresmedlemsskap kan innrømmes som en hedersbetegnelse. Æresmedlemsskapet betinges av innbetaling av årlig medlemskontingent.

§ 5 Kontingent
5.1 NSRs medlemskontingent er lik for alle medlemmer innenfor samme medlemskategori. Landsstyret fastsetter hvilke medlemskategorier NSR har, samt medlemskontingenten for de ulike medlemskategoriene for hvert år. Medlemskontingenten innkreves ved sentral medlemsinnkreving.

5.2 NSR sentralt beholder en andel av medlemskontingenten som fastsettes i landsmøtets budsjettbehandling.

§ 6 Landsmøte

AJG

6.1 Landsmøtet er NSRs høyeste organ og avholdes annenhvert år innen utgangen av november. I de år det ikke avholdes landsmøte arrangeres tillitsvalgtkonferanse for organisasjonen.

6.2 NSRs lokallag sender delegater til landsmøtet i henhold til vedkommende lokallags antall kontingent-betalende medlemmer ved siste årsskifte, forutsatt landsstyregodkjent rapportering innen gitt frist, slik:

- inntil 25 registrerte medlemmer gir 2 delegater til landsmøtet,
- videre gir hver påbegynte nye 25 registrerte medlemmer ytterligere 1 delegat.

6.3 Landsstyret, ungdomsutvalget, SOL, valgkomiteen og NSRs sametingsgruppe plikter å møte på landsmøte. Disse har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett.

6.4 Landsmøtet skal minimum behandle:

- valg av 4 dirigenter som leder landsmøtet
- valg av 4 referenter til å føre protokoll
- valg av 2 til å underskrive landsmøteprotokoll
- lokallagenes time
- landsstyrets og ungdomsutvalgets beretning om virksomheten, herunder regnskap og revisjonsrapport
- SOLs beretning om virksomheten, herunder regnskap og revisjonsrapport
- landsstyrets og ungdomsutvalgets virksomhetsplaner og budsjetter
- SOLs virksomhetsplan og budsjett
- landsmøteuttalelser
- valg av leder og 2 nestledere
- valg av 3 landsstyremedlemmer med 2 rangerte varamedlemmer for hvert styremedlem
- valg av leder og 4 medlemmer samt 5 rangerte varamedlemmer til ungdomsutvalget
- valg av leder og 2 medlemmer samt 3 rangerte varamedlemmer til SOL
- valg av leder og 2 medlemmer til valgkomite

Landsmøtet kan selv velge å behandle andre saker. Til dette kreves det alminnelig flertall.

6.5 Ekstraordinært landsmøte kan avholdes dersom landsstyret med mer enn 2/3 flertall eller minst halvparten av lokallagene gjennom styrevedtak med minst 2/3 flertall krever det. Ekstraordinært landsmøte behandler kun de saker som ligger til grunn for innkallingen til det ekstraordinære landsmøtet.

6.6 Det innkalles til landsmøte i NSR med 60 dagers varsel. Saksliste skal foreligge senest 30 dager før landsmøtet. Alle sakspapirer skal foreligge senest 10 dager før landsmøtet.

§ 7 Landsstyret

7.1 I tiden mellom landsmøtene er landsstyret NSRs høyeste organ. Landsstyret består av leder, organisatorisk nestleder, politisk nestleder og 3 styremedlemmer, lederen av NSRs ungdomsutvalg (eller den i ungdoms-utvalget NSR-Us leder utpeker) og NSRs parlamentariske leder (eller den i sametingsgruppa som parlamentarisk leder utpeker), samt ett av NSRs medlemmer i Samerådet. I de perioder NSR har presidenten i Sametinget er vedkommende medlem i landsstyret.

7.2 Landsstyret skal:

- lede NSRs virksomhet mellom landsmøtene i tråd med virksomhetsplan, landsmøtets øvrige vedtak og budsjett
- representere og uttale seg på vegne av NSR
- forestå samarbeidet med NSRs gruppe i Sametinget
- ved behov utstede fullmakt til personer for å ivareta NSRs eierinteresser
- organisere nødvendige sekretariatsfunksjoner, herunder regnskapsførsel og revisjon.

7.3 Leder innkaller til landsstyremøte og leder møtene. Det skal også innkalles til landsstyremøte når minst halvparten av styremedlemmene krever det. Styret er beslutningsdyktig når minst 5 styremedlemmer er til stede. Når leder ikke kan møte, ledes møtet i rekkefølge av enten organisatorisk nestleder eller politisk nestleder.

7.4 Verken leder, organisatorisk nestleder eller politisk nestleder har personlige varamedlemmer. Ved eventuelt forfall i møte suppleres disse av de tre øvrige styremedlemmenes varamedlemmer.

§ 8 Arbeidsutvalg

I tiden mellom landsstyremøtene utgjør leder og de to nestlederne et arbeidsutvalg som på vegne av landsstyret leder forbundet mellom landsstyremøtene.

AJG

§ 9 Ungdomsutvalget
9.1 Ungdomsutvalget i NSR (forkortet NSR-U) består av leder og 4 medlemmer som velges av landsmøtet. Ungdomsutvalget er beslutningsdyktig når minst 3 av medlemmene er tilstede. NSR-U har fast representasjon i landsstyret.

9.2 Ungdomsutvalget har som oppgave å:

- lede NSRs ungdomsvirksomhet mellom landsmøtene i tråd med budsjett og virksomhetsplan
- uttale seg på vegne av NSR i ungdomsspørsmål
- rekruttere og holde kontakten med NSRs ungdomsmedlemmer og ungdomslag
- drive kontaktskapende virksomhet med ungdom og ungdomsorganisasjoner nasjonalt og internasjonalt.

§ 10 Sámi Oahppolihttu
10.1 NSR er en egen studieorganisasjon innenfor rammen av lov om voksenopplæring. Studieorganisasjonen ledes av Samisk Studieforbund / Sámi Oahppolihttu (forkortet SOL).

10.2 SOL består av leder og 2 medlemmer som velges av NSRs landsmøte. Valgbare er kun NSRs medlemmer. SOLs virksomhet reguleres gjennom egne retningslinjer gitt av landsmøtet.

§ 11 Sametingsgruppa
11.1 NSRs sametingsgruppe består av NSRs sametingsrepresentanter.

11.2 Sametingsgruppas parlamentariske lederskap består av parlamentarisk leder, nestleder og et medlem til å lede gruppas virksomhet. Det parlamentariske lederskapet velges av sametingsgruppa.

11.3 Nærmere regler om sametingsgruppas oppbygging og virksomhet fastsettes av gruppa selv.

§ 12 NSRs lederskap
NSRs lederskap utgjøres av NSRs leder, parlamentarisk leder, og eventuelt sametingspresident og avholder møte minst en gang i året. Lederskapet kan innkalle andre ved behov. Parlamentarisk leder innkaller til møte.

§ 13 Valgstyrer
13.1 Landsstyret har funksjon som nasjonalt valgstyre for NSR i forbindelse med sametingsvalget. Landsstyret har ansvar for å planlegge sametingsvalget på nasjonalt nivå, herunder utarbeide felles nasjonalt valgprogram som skal distribueres i alle kretser og overvåke samt støtte valgarbeidet på kretsnivå. Landsstyret skal sikre at det kun er én NSR-liste i hver valgkrets. Nærmere regler om landsstyrets ansvarsområder finnes i NSRs regler for listearbeid.

13.2 NSRs valgstyrer på kretsnivå har ansvar for å planlegge, organisere og gjennomføre valgarbeid til Sametinget i kretsen. Valgstyrenes medlemmer, som må være medlem av NSR, utpekes av lokallagene i kretsen innen 1. september året før et valgår. Valgstyrene skal være på minimum 3 og maksimum 7 medlemmer etter lokallagenes beslutning. Hvert lokallag i kretsen skal ha minimum ett medlem. Enkeltlokallag kan avstå fra å utpeke medlemmer. Deretter velges ytterligere ett medlem fra lokallaget med flest medlemmer foregående år, ett medlem fra det med nestflest osv., til maksimum 7 medlemmer. I kretser med ett lokallag fungerer lokallaget som valgstyre. Valgstyrene konstituerer seg selv.

13.3 Valgstyrenes oppgaver i sametingsvalget er:

- sørge for at NSR stiller liste i kretsen, alene eller sammen med andre
- vurdere, og eventuelt vedta listesamarbeid med andre, når dette er formålstjenlig
- innkalle til nominasjonsmøte og være nominasjonskomité
- være ansvarlig for at lista oppfyller formelle regler og utpeke listeansvarlig
- forvalte valgkampmidler og føre betryggende regnskap.

13.4 Valgstyrene har funksjonstid frem til neste valgstyre er valgt. Valgstyret skal avgi rapport om valgarbeidet innen utgangen av valgåret til lokallagene og landsstyret, inkludert regnskap for bruk av tildelte midler.

§ 14 Andre utvalg
Landsmøtet eller landsstyret kan nedsette andre utvalg. Mandatet fastsettes av landsmøtet eller landsstyret.

§ 15 Lik representasjon

AJG

I NSRs styrer, råd og utvalg skal det bestrebes lik representasjon mellom kjønnene. Det skal som hovedregel velges eller utpekes personer slik at minst 40 % av hvert kjønn er representert i alle NSRs organer.

§ 16 Andre deltakelser
NSR kan delta i aksjeselskap og stiftelser når dette er formålstjenlig.

§ 17 Votering
Dersom annet ikke er bestemt i vedtektene, gjelder følgende voteringsregler i vedtektsfestede organer:

- beslutninger fattes med alminnelig flertall. Med alminnelig flertall forstås mer enn halvparten av de avgitte stemmene
- i valg skal absolutt flertall nyttes. Med absolutt flertall forstås mer enn halvparten av de tilstedeværende stemmeberettigede
- avstemninger foregår ved visning av stemmetegn. Dersom en eller flere stemmeberettigede ønsker skriftlig avstemning under valg, skal dette gjennomføres
- dersom det er flere enn to kandidater til et verv og ingen av disse oppnår absolutt flertall, deltar de to kandidatene med flest stemmer i en ny valgomgang. Ekstraordinær valgomgang skal gjøres skriftlig og avgjøres med alminnelig flertall. Ved fortsatt stemmelikhet avgjøres valget med loddtrekning.

§ 18 Møteprotokoller
Det skal føres protokoller fra vedtektsfestede styrer og utvalg. Utskrift av protokoller legges ut på nett og gjøres tilgjengelig for lokallagene, kretsstyrene, NSRs sametingsrepresentanter, ungdomsutvalget og SOL. Landsstyret kan gjøre begrunnede unntak fra offentliggjøring.

§ 19 Utmelding – eksklusjon – fratrede
19.1 Ved sametingsvalg skal tillitsvalgte i NSR fratas sine verv dersom de stiller på lister som kretsens valgstyre eller landsstyret definerer som konkurrerende. Det organ som har valgt vedkommende, eller det organ som vedkommende er medlem av, skal gjennomføre beslutningen om å frata den tillitsvalgte verv på dette grunnlaget.

19.2 Lokallag og enkeltmedlemmer av lokallag kan melde seg ut av NSR. Utmelding skjer skriftlig og gjøres gjeldende en måned etter mottatt skriv. Vedtak om et lokallags utmelding må behandles av årsmøtet i lokallaget og krever minst 2/3 flertall.

19.3 Lokallag som misligholder § 4.3 over to år kan fratas sitt medlemsskap etter vedtak i landsstyret. Lokallag som motarbeider NSRs formål, virksomhet eller vedtekter, kan fratas medlemsskapet. Landsmøtet fatter eksklusjonsvedtak med minst 2/3 flertall. Vedkommende lokallag skal gis adgang til å uttale seg til landsmøtet før beslutning tas.

19.4 Enkeltmedlemmer som motarbeider NSRs formål, virksomhet eller vedtekter, kan fratas medlemskapet. Innstilling om eksklusjon behandles av lokallagets årsmøte. Det kreves 2/3 flertall for et vedtak om eksklusjon. Endelig vedtak gjøres av landsstyret med 2/3 flertall. Landsstyrets vedtak kan ankes til landsmøtet. Vedkommende medlem skal gis adgang til å uttale seg før innstilling og beslutning.

§ 20 Vedtektsendringer
NSRs vedtekter kan bare endres av landsmøte med 2/3 flertall. Forslag om vedtekts-endringer kan fremmes av landsstyret eller fremkomme som følge av krav fra NSRs lokallag. Slike krav om endring av NSRs vedtekter må sendes NSRs sekretariat senest 45 dager før landsmøtet. Sekretariatet sender innkomne forslag til vedtekts-endringer til lokallagene senest 30 dager før landsmøtet. Vedtektsendringene trer i kraft umiddelbart etter landsmøtet.

§ 21 Oppløsning
Vedtak om å oppløse NSR krever 3/4 flertall på 2 påfølgende ordinære landsmøter. Ved oppløsning skal NSRs eiendeler deles mellom de tilsluttede lokallag i henhold til deres medlemstall ved siste årskifte. NSRs arkiv skal ved en eventuell oppløsning tilfalle Samisk Arkiv.

SAK 11 – LANDSMØTETS ÆRESPRIS

NSRs 41. landsmøtet ga landsmøtets ærespris til Olav Magnar Dikkanen.

SAK 12 – VIRKSOMHETSPLANER

AJG

SAK 12.1 Virksomhetsplan for NSR hovedorganisasjonen 2010–2014

Vedtak: Forslag til virksomhetsplan, med de endringer og tillegg som framkom i landsmøtet *enstemmig vedtatt.*

NSRs hovedmål:
NSRs arbeidsområder angis i forbundets formålsparagraf (§ 2):

- Norgga Sámiid Riikkasearvi vil fremme likeverd, solidaritet og fredelig sameksistens mellom folk og folkegrupper og respekt for menneskets avhengighet av naturen.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi vil virkeliggjøre samisk selvråderett og sikre en samisk fremtid som ett folk i egne områder.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi vil bidra til å opprette og fullføre samisk folkestyre ved aktivt å delta i demokratiske valg til samisk styringsorgan.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi vil sentralt, gjennom SOL og via sine lokallag bidra og fremme til varierte og allsidige samiske kulturaktiviteter og tilbud.

Strategi:
NSRs strategi for å oppnå målene med forbundets arbeid er å:

1. Videreutvikle et sterkt, lokalt forankret forbund av aktive lokallag som arbeider med kulturaktiviteter, politiske aktiviteter og tilbud til samer i sitt nærområde, og som stiller til valg til Sametinget.
2. Utvikle NSRs politikk innen nye politikkområder og gjennomføre disse gjennom å komme i posisjon på Sametinget.
3. Gjennom aktiviteter og politisk arbeid styrke og fremme samisk språk og kultur.
4. Rekruttere flere medlemmer, og særlig ungdom til forbundet, både som aktive medlemmer lokalt, men også til tillitsverv sentralt og til politisk virksomhet.
5. Være aktiv i den offentlige debatt gjennom å fremføre NSRs syn på aktuelle saker, og selv sette dagsorden med å kommunisere innenfor nye politikkområder.

Strategiene gjelder for perioden 2010–2014 og tiltakene er flerårige. Når tiltaket planlegges gjennomført for det kommende året er dette angitt.

Strategi 1: Videreutvikling av forbundet og alliansebygging
Styrking av NSRs lokallag
NSR vil styrke og utvikle det arbeidet som lokallagene driver i dag. NSR ønsker også at dette arbeidet skal dokumenteres, synliggjøres bedre og brukes som grunnlag for arbeidet NSR sentralt driver. Gjennom kartleggingen av NSR som ble gjennomført 2007 har man fått en del momenter å jobbe videre med. I perioden frem mot 2014 skal det arbeides for vitalisering av lokallagene og fokus på å styrke lokallagenes arbeid i egne områder. Målet er at forbundet skal ha minst tre lokallag med over 150 medlemmer, og ingen lokallag som har færre enn 20 medlemmer i 2012. For å bedre kunne møte og samordne behovene i lokallagsleddet vil landsstyret besøke minst 5 lokallag hvert år.

NSRs arbeid på Sametinget og fram mot sametingsvalget 2013
Sametinget er den viktigste arena for prioritering av knappe ressurser til samiske lokalsamfunn. NSR skal drive aktiv opposisjonspolitikk fram mot valget i 2013, i tråd med valgprogrammet 2009-2013 og innspill som løftes fra lokallag og organisasjonen gjennom perioden. Lokallagene i NSR skal ha mulighet til å påvirke arbeidet i Sametinget.

- Lokallagene skal få tilsendt landsstyrets møteinnkallinger og sakslister, samt oversikt over saker i Sametinget.
- NSRs konferanse for tillitsvalgte kan også være et forum for politisk opplæring.
- Sametingsrepresentantene forventes å delta på lokale arrangementer og møter.

Organisasjonen skal arbeide videre med evaluering av sametingsvalget 2009, for å ha et bedre grunnlag for planlegging av valgkampen 2013. NSR skal også prioritere politikkutvikling, og arbeide fram et prinsipprogram med levetid over to eller flere sametingsvalg og et handlingsprogram for valgperioden 2013–2017. NSR skal utvikle et rekrutteringsprogram for unge politikere, i samarbeid med NSR-U.

Videreutvikling av studieforbundet SOL
Studieforbundet SOL har nye og til dels bedre rammevilkår etter innføring av den nye voksenopplæringsloven, men også utfordringer. Landsstyret skal i samarbeid med styret for SOL følge opp vedtak fra Landsmøtet 2010 om videreutvikling av samisk studieforbund. Landsstyret skal arbeide for sikring av SOLs finansiering gjennom aktivt påvirke Sametinget og øvrige myndigheter gjennom NSRs politiske arbeid.

Landsstyret skal arbeide for at lokallagene og alle nivå i organisasjonen etterspør og gjennomfører opplæringsaktiviteter i samarbeid med SOL. Viktige målsetninger vil være å styrke SOLs opplæringsvirksomhet innen språk, duodji,

AJG

tradisjonskunnskap, organisasjonsarbeid og politisk arbeid. Antallet studietimer skal gjennom tett samarbeid mellom NSR og SOL økes i årene frem mot 2014.

Strukturarbeid
NSR har følgende regelsett for sitt arbeid:

- NSRs hovedvedtekter, nye i 2008.
- Regler for listearbeid, nye i 2008.
- Instruks for landsstyret og sekretariatsleder, nye i 2008.
- Regler og prosedyrer for NSRs arbeid i Sametinget, nye i 2007.

I tillegg har NSRs lokallag egne vedtekter, samt at SOL og ungdomsutvalget har egne retningslinjer. Alle lokallagsvedtektene skal gjennomgås av sekretariatet og landsstyret i 2011 for å følge opp de krav bevilgende myndigheter setter til NSR som mottaker av offentlig støtte. Landsstyret vil i løpet av perioden arbeide videre for å sikre en profesjonell og ressurseffektiv drift av organisasjonen, sametingsgruppa og ungdomsutvalget. Innen 2013 er det et mål å ha et moderne og fremtidsrettet profesjonelt sekretariat med inntil tre eller flere ansatte på full tid. Sikring av driftsstøtte og å få øket denne gjennom politisk arbeid og stabil positiv medlemstallsutvikling er de viktigste elementene i å nå disse målene.

Dokumentasjon
NSR skal i perioden igangsette arbeidet med dokumentasjon av NSRs historie fram mot 50-års-jubileet i 2018. Dette arbeidet bør vurderes knyttet opp mot 100-års-jubileet for det første samiske landsmøtet, Trondheim 2017, som kan være en markering av 100 års samepolitisk arbeid. NSR skal ta en aktiv rolle for felles samisk feiring av dette 100-års-jubileet og skal aktivt bidra til å involvere besluttende myndigheter i realiseringen av jubileet i 2017.

Samarbeid med andre organisasjoner
NSR skal aktivt søke samarbeid med samiske organisasjoner og andre. Dette samarbeidet kan foregå gjennom NSRs engasjement i Samerådet, men også direkte med andre organisasjoner i saker der man har felles målsetninger.

Strategi 2: Politikkutvikling
Utvikling av politikkområder:

- Fornyelse av politikken rettet mot å sikre og å styrke samisk språk.
- Helse- og omsorgstjenester for samene.
- Oppvekst og utdanningspolitikk for en samisk fremtid.
- Samisk selvbestemmelse.
- Starte arbeidet med å videreutvikle samisk nærings- og eierskapspolitikk i et langsiktig perspektiv.

Landsstyret fortsetter arbeidet med politikkutvikling på helse- og sosialfeltet, og vil integrere dette i arbeidet med prinsipp- og handlingsprogram.

Landsstyret vil arbeide med politikkutvikling for å styrke og fremme samisk språk.

Landsstyret skal arbeide med utviklingen av en oppvekst og utdanningspolitikk for en samisk framtid. Et viktig utgangspunkt at samiske elever skal ha samme rettigheter som norske elever i grunnskolen, også når det gjelder læremidler og tilpasset opplæring. Hva er status for den samiske skolen i dag, og hvordan skal vi oppnå et likeverdig utdanningstilbud i tråd med samiske elevers og det samiske samfunnets behov nå og i framtiden?

Selvbestemmelsesmålsetninger skal konkretiseres for å sikre selvbestemmelse for samene som et folk i en moderne kontekst. Dette skal også knyttes til ressursbruk og ressursforvaltning i våre nærområder. Innflytelse over og retten til å utnytte ressursene i de områdene vi bor er en vesentlig del av selvbestemmelsesretten. NSR bør bidra til å støtte lokallagene i saker overfor Finnmarkskommisjonen.

Landsstyret skal i løpet av 2011 arrangere et seminar om samisk eierskap.

Strategi 3: Satsing på samisk språk og kultur
Arbeide gjennom Sametinget for at samisk språk bevares og styrkes gjennom en nasjonal revitaliseringsprosess, både i områder der språket står sterkt, og i områder der språket er mer truet. Med samisk menes nord-, lule- og sørsamisk. NSR skal utvikle en moderne og slagkraftig samisk språkpolitikk med fokus på tilrettelegging for samiske språkbrukere fra fødsel til alderdom.

AJG

Det skal arbeides for å få etablert et tilsynsorgan for samisk språk som bl.a. skal overvåke og bidra til å utvikle bruken av samisk språk i offentlig forvaltning, organ og tjenestetilbud. Tilsynet skal også arbeide med andre tiltak for å styrke samisk språk blant samer, på et fritt og uavhengig grunnlag.

NSR skal arbeide for å realisere tilpassede tilbud om voksenopplæring for samer som ikke kan samisk. NSR skal gå inn for å få på plass et språkprogram der voksne samer blir frikjøpt fra jobb over en lengre periode for å studere samisk. Spesielt i det lule- og sørsamiske området er språkets situasjon utsatt, til dels prekær. Det er viktig at det lages ordninger der også voksne får anledning til å lære seg samisk, både for at voksne selv skal kunne bli aktive språkbrukere, samt at de voksne over tid vil bli språkressurser også for yngre og slik være del av den framtidige språkrekrutteringen. NSR går inn for at et slikt språkprogram først og fremst prioriteres til de språkområdet som defineres som mest utsatt.

NSR skal sørge for styrket bruk av SOL som kunnskapsformidler i denne sammenhengen.
NSR skal arbeide for at tradisjonelle samiske kulturuttrykk og moderne samisk kunst, teater, duodji som kunsthåndverk og festivaler med samisk innhold styrkes i den samiske hverdagen gjennom politisk arbeid gjennom Sametinget og i praktisk arbeid gjennom lokallagene.

Samefolkets fond er etablert for å styrke samisk språk og kultur. NSR skal stimulere lokallagene til å bruke mulighetene som er etablert gjennom Samefolkets fond til å få finansiert prosjekter knyttet til språkutvikling, samisk litteratur og tradisjonell kunnskap. NSR vedtok på landsmøtet 2007 å arbeide for åpning av fondet, og vedtok også de prioriterte satsningsområdene for perioden fram til 2013. I 2013 skal Sametinget vurdere nye satsningsområder, og i denne prosessen skal lokallagene og landsmøtet 2012 delta.

Strategi 4: Rekruttering av medlemmer og styrking av ungdomsarbeidet

Rekruttering av medlemmer

Medlemsmassen utgjør grunnlaget for alt arbeid som skjer gjennom NSR. Det skal rekrutteres medlemmer gjennom aktive rekrutteringskampanjer i perioden. Medlemstallet skal stabiliseres slik at NSR har 1000 betalende medlemmer hvert år, og dermed motvirke at medlemstallet synker mellom hvert sametingsvalg. Dette innebærer systematiske og årlige vervekampanjer, SMS-kampanjer, e-postkampanjer og andre løpende tiltak. Det innføres sentral kontingentinnkreving som skal gjelde samtlige lokallag fra 2010. Landsstyret arbeider videre med kontingentfastsettelse for ulike kategorier av medlemskap.
Det skal være et spesielt fokus på rekruttering og opplæring av medlemmer under 26 år. I 2011 skal NSR ha minst 140 medlemmer under 26. Til sammenligning hadde NSR 110 ungdomsmedlemmer i 2007.

Styrke ungdomsarbeidet

NSR skal styrke ungdomsarbeidet. Kontakten mellom NSR-U og lokallagene skal styrkes samtidig som det skal avholdes flere fellesmøter mellom landsstyret og NSR-U. Alle organene i NSR har solidarisk ansvar for at ungdomsarbeidet prioriteres. Det innebærer bl.a.:

- Ungdomsutvalget, landsstyret og sametingsgruppa skal følge opp NSRs prinsipprogram for ungdom.
- Lokallagene og ungdomsutvalget skal arbeide for at flere ungdom rekrutteres som medlemmer og at flere deltar i organisasjonens ulike aktiviteter.
- Ungdomsutvalget og lokallag må etterspørre og gjennomføre kurstilbud rettet mot ungdom som er utarbeidet av SOL. Aktuelle områder for kursing kan være organisasjonsarbeid og tradisjonell kunnskap.
- Det skal etableres egne ungdomstreff, gjerne leirskole for NSR-ungdom som skal være en møteplass uavhengig av landsmøtet.
- Sammen med andre samiske organisasjoner og nordlige urfolk, gjennom prosjektet Indigenous Entrepreneurship, bidra til at samiske ungdommer får mulighet til å utvikle forretningsideer innenfor den samiske kultur og tradisjon, som f.eks. innenfor duodji, utmarksnæring, fiske, reindrift, og nye næringer som turisme, moderne design, fotografi etc.

Strategi 5: Formidling av NSRs syn

Kommunikasjon

NSR skal fortsatt arbeide for å styrke kommunikasjonen og aktiv dialog med medlemmer, velgere og samfunnet for øvrig. NSR skal styrke sin aktivitet på sosiale media, ikke bare som informasjonskanal, men for å oppnå reell dialog med medlemmer og velgere. Arbeidet med prinsipp- og handlingsprogram for sametingsvalget 2013 blir en prøvestein for dette. Det skal også etableres et digitalt arkiv, evt. i form av elektronisk saksbehandlingssystem, til hjelp for sekretariatet, tillitsvalgte og sametingsrepresentanter.

Utvikling av en felles mediestrategi

Landsstyret skal i samarbeid med sametingsgruppa utarbeide en mediestrategi. Formålet er å beskrive planmessig hvilke

AV AJG

målsettinger NSR skal ha for sitt mediearbeid, hvilke virkemidler og formidlingskanaler som skal brukes generelt og i valgår spesielt. NSRs mediestrategi er ikke tenkt å begrense representantene eller organisasjonens tillitsvalgtes medieutspill. Mediestrategien skal understøtte leders og landsstyrets utspillsrett samt lokallag og sametingsrepresentanters utspill i saker i sin valgkrets.
En annen viktig del av strategien er å gi opplæring og trening for organisasjonens ledelse og sametingsrepresentanter i arbeid overfor media. Dette kan skje gjennom å tilby mediekurs med jevne mellomrom, for eksempel hvert annet år.

Videreutvikling av www.nsr.no
Den viktigste kanalen for formidling av NSRs politikk er NSR sine ordinære nettsider. Det er NSR - org.nr. 971 481 463 - som eier domenet og nettstedet www.nsr.no. Nettstedet skal utvikles og oppdateres jevnlig, og det skal være artikler på både samisk (nord-, lule- og sørsamisk) og norsk på nettsidene. Nettsiden skal fornyes innen landsmøtet 2012, og lokallagene skal få tilbud om etablering av egne nettsider i tilknytning til denne.

Det er NSRs sekretariatsleder som er nettredaktør for sidene i kraft av sin stilling som leder for NSRs sekretariat. Redaktøransvaret kan delegeres etter skriftlig instruks fra NSRs lederskap hvis dette ansees hensiktsmessig. Det er NSRs landstyre som har ansvar for å videreutvikle nettsidene slik at de oppfyller formålet med sidene - som er å formidle NSRs helhetlige syn. NSR skal videre bestrebe seg på å formidle sametingsgruppas vedtak på nettstedet så snart de foreligger for å synliggjøre NSRs politikk på Sametinget. Landsstyrets og ungdomsutvalgets aktiviteter, SOLs kurs og lokallagenes arrangement skal framkomme på nettsiden.

SAK 12.2 Virksomhetsplan for NSR-U 2010–2012

Vedtak: Forslag til virksomhetsplan *enstemmig vedtatt.*

SAK 12.2 Virksomhetsplan for SOL 2011

Vedtak: Forslag til virksomhetsplan *enstemmig vedtatt.*

SAK 13 – BUDSJETTER

SAK 13.1 Budsjett for NSR hovedorganisasjonen 2011

Vedtak: Forslag til budsjett for 2011, med tillegg av framlagt forslag til budsjett for 2012 *enstemmig vedtatt.*

SAK 13.2 Budsjett for NSR-U 2011

Vedtak: Forslag til budsjett for 2011, med tillegg av framlagt forslag til budsjett for 2012 *enstemmig vedtatt.*

SAK 13.4 Budsjett for SOL 2011

Vedtak: Forslag til budsjett *enstemmig vedtatt.*

SAK 14 – RESOLUSJONER

Vedtak: Resolusjonene 1–18 godkjennes av landsmøtet, resolusjonene 19 og 20 oversendes landsstyret. *Enstemmig vedtatt.*

RESOLUSJON # 1
OM HUMMEROPPDRETT I TYSFJORD
Norske Samers Riksforbund er dypt uenig i, og går imot at det er gitt konsesjon til havbeite for hummer i Tysfjord før samiske rettigheter til fjordarealene er avklart. En slik konsesjon beslaglegger store områder og gir sterke restriksjoner på lokalbefolkningens tradisjonelle bruk av området.

Samerettsutvalget 2 er, som kjent, i gang med sitt arbeid. NSRs landsmøte ber om at konsesjonen trekkes tilbake fram til rettighetene til området er avklart, og oppfordrer Sametinget til å ta saken opp med rette myndigheter.

Før nye lokaliteter for oppdrett godkjennes mener NSR at samisk bruk av området må avklares.

AJG

RESOLUSJON # 2
NORDOMRÅDEPOLITIKK MED URFOLKSPERSPEKTIV
Samepolitisk medvirkning må respekteres fullt ut i videre arbeid med nordområdene, noe som innebærer at Sametinget skal konsulteres i forbindelse med oppnevning av utvalg som skal legge føringer for videre debatt om utvikling av nordområdene. Sametingene må engasjere hele det samiske samfunnet for sammen å øve sterkere innflytelse på prosessene rundt nordområdene, og arbeide opp mot interne og eksterne aktører.

30. april 2010 oppnevnte regjeringen et nytt nordområdeutvalg, som avløste regjeringens ekspertutvalg for nordområdene. NSRs 41. landsmøte vil i den sammenheng blant annet vise til høringsuttalelsen som NSR fremmet i 2007 til regjeringens nordområdestrategi, og til NSRs landsmøteuttalelse fra 2006. Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund konstaterer at urfolksdimensjonen i den praktiske gjennomføringen av nordområdepolitikken ikke er tilstrekkelig prioritert, noe som kan føre til at urfolksinteressene ikke ivaretas på en god nok måte. Landsmøtet mener at de konkrete tiltakene, som NSR i foregående uttalelser har fremhevet, må gjennomføres.

NSR konstaterer at urfolksrettighetene ikke fullt ut aksepteres i den praktiske politikken som regjeringen fører i samiske områder. Ett eksempel på dette er blant annet at sentrale myndigheter har vedtatt en minerallov som ikke overholder folkerettslige mål. I den forbindelse viser vi til at regjeringens strategi fra 2007 omfattet at urfolksrettighetene skulle respekteres. Dette er ikke fulgt opp, og det fører til at nåværende nordområdepolitikk har en alvorlig slagside som må rettes opp.

De folk, samfunn og næringer som vi har bygget vår tilstedeværelse på i disse områdene er dermed under stort press, blant annet som følge av en offensiv ressursutnyttingspolitikk som i all hovedsak omhandler økonomisk vekst. Denne veksten skal i all hovedsak bygges på utnyttelse av ressurser som ikke er fornybare, og som er svært arealkrevende. Dette fører til at politikken i praksis handler om at disse områdene fortsatt vil være råvareleverandør, og i langt mindre grad en premissleverandør for utviklingen i nord.
NSR mener generelt at det er de fornybare ressursene som skal ligge til grunn for vår samfunnsutvikling i nordområdene. Grunnen er at det er de fornybare ressursene som er bærekraftige og har gitt utkomme til befolkningen i uminnelige tider. Det samiske samfunnet har vært og er fortsatt helt avhengig av at fornybare ressurser forvaltes på riktig måte.

Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund påpeker at Sametinget formelt må inkluderes i de prosesser som gjennomføres i forbindelse med utviklingen av nordområdepolitikken. Involveringen må skje som en del av en pågående prosess, og ikke kun finne sted i form av konsultasjoner. Urfolksdimensjonen i prosessene i nordområdene krever samarbeid på flere plan: både innad i det samiske samfunn og utad i forhold til andre urfolk, med den øvrige befolkning i nordområdene, nasjonalstat og næringsliv.
I det videre arbeidet med nordområdepolitikk, forventer landsmøtet i Norske Samers Riksforbund at det samiske folket inkluderes gjennom Sametingene, at konsultasjonsordningene benyttes, og at det tas høyde for tidlig medvirkning fra berørte parter og respekt for urfolksrettighetene og folkeretten.

RESOLUSJON # 3
STYRKET INNSATS FOR SAMISKOPPLÆRINGEN
Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund henstiller myndighetene om å styrke innsatsen for samisk språkopplæring i skolene.

Svært mange barn og foreldre opplever i dag at de må kjempe for å få opplæring i og på samisk. Gjennomføringen av undervisningstilbudet kan også føre til at motivasjonen for opplæring i samisk språk reduseres på grunn av undervisning utenfor ordinær skoletid eller på en annen skole. Undervisningen gjennomføres også ofte på bekostning av andre fag, eller i perioder hvor andre elever får gjøre morsomme ting som utetimer eller lignende. Videre fører lærermangel til at elevene kan oppleve lengre perioder uten undervisning, for eksempel ved sykefravær.

Norske Samers Riksforbund har i alle år arbeidet for å styrke og sikre samiske språk. Da regjeringen endelig la frem en handlingsplan for samisk språk i mai 2009, var det store forventninger til at det ville gjennomføres et krafttak for samisk språk. Dessverre har ikke dette krafttaket funnet sted. Grunnen er at handlingsplanen ikke følges opp med økonomiske ressurser. Norske Samers Riksforbund retter derfor en sterk oppfordring til sittende regjering om at egen handlingsplan følges opp med reelle bevilgninger.

I "Samiske tall forteller II" fremkommer det at rundt 29 % (593 elever) av de som hadde samisk 2 sluttet i faget i perioden 2006-2009. Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund etterlyser innsats fra både sittende sametingsråd og ansvarlige utdanningsmyndigheter, med tanke på å stoppe denne negative utviklingen.

AJG

Et av hovedmålene i handlingsplanen for samiske språk var punktet "lære", hvor blant annet opplæringen i samisk språk skulle styrkes.

Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund etterlyser derfor snarlige konkrete tiltak for å styrke opplæringen i samisk språk.

RESOLUSJON # 4
FINNMARKSEIENDOMMENS PRISPOLITIKK
NSRs landsmøte mener at Finnmarkseiendommen (FeFo) ikke skal ha maksimering av overskudd som sin største målsetning. FeFo må føre en ansvarlig prispolitikk, og tilby Finnmarks befolkning tjenester av god kvalitet til lave kostnader.

FeFo må, i sin prispolitikk, ta høyde for at at befolkningen ønsker en bærekraftig forvaltning av Finnmarks land og ressurser, og at bruk og høsting av naturen ikke bare er en inntektskilde, men helt nødvendig for å ta vare på ressursene og landskapet rundt oss. Kryssubsidiering av tjenester kan derfor være nødvendig.

RESOLUSJON # 5
UTRED SJØ- OG JORDKABEL FOR 420 kV-LINJA NÅ!
Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund forventer at alternativer for sjø- og jordkabel utredes for 420 kV-linja som skal gå Ofoten–Balsfjord–Hammerfest og Skaidi–Varangerbotn.

Kraftlinja representerer det største sammenhengende naturinngrepet i moderne tid. Utbyggingen vil blant annet berøre de aller fleste reinbeitedistriktene i områdene, tilsvarende 60–70 % av reindriften i Norge, samt andre samiske næringer. 420 kV-linja må derfor tilpasses på best mulig måte for å sikre betingelsene for de samfunn og næringer som finnes i området. En utredning av behovet for å legge kraftlinja på de mest mulig hensynsfulle måter i forhold til eksisterende aktiviteter og interessenter, enten det er luftspenn, sjø- eller jordkabel, må derfor gjennomføres snarlig. Målet med en slik utredning må være å vurdere hvordan eventuelle skadevirkninger for eksisterende aktiviteter og ressursgrunnlag best kan hindres.

Linja vil representere en forbedret mulighet for å eksportere strøm, samt iverksette større utbyggingsprosjekter i regionen. 420 kV-linja anses som den viktigste infrastrukturen som skal muliggjøre igangsetting av andre store prosjekter som utvinning av petroleum og mineraler, vindkraft, samt annen industri- og næringsutvikling og utbyggingsprosjekter. Mange av disse aktivitetene er svært arealkrevende, og truer berørte beitedistrikters arealgrunnlag, samt annen samisk tradisjonell bruk av arealene. Det vil også vanskeliggjøre framtidig bruk av naturressurser og naturgrunnlag. Nye og stadig større naturinngrep representerer press på beitearealer og eksisterende aktiviteter, noe som må medføre full kompensasjon for skadevirkningene.

Det materielle grunnlaget for samisk kultur må sikres for fremtiden, og Norske Samers Riksforbunds 41. landsmøte krever at dette respekteres i forbindelse med utbyggingen av både lokale, regionale og nasjonale myndigheter.

RESOLUSJON # 6
SIDESTILL ÁHKUNJÁRGA OG HARSTTAK MED SINE NORSKE STEDSNAVN
NSRs 41. landsmøte i Áhkunjárga/Narvik 3.–5. sept. 2010 oppfordrer Narvik og Harstad kommuner til å sidestille de samiske navnene Áhkunjárga og Harsttak med de norske navnene Narvik og Harstad, i tråd med stadnamnloven av 1990 § 3. Der stedsnavnene er i daglig bruk av folk på stedet skal de også brukes i offentlig sammenheng, på skilt, kart og i register.

Det er også naturlig at kommunehusene/rådhusene, og andre offentlige institusjoner skiltes på samisk med sine samiske stedsnavn Áhkunjárga og Harsttak.

RESOLUSJON # 7
OLJEFRITT LOFOTEN , VESTERÅLEN OG SENJA
Havområdet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja er unikt, verdifullt og viktig å ta vare på. Her gyter den siste store torskebestanden i verden. Kombinasjonen av næringsrikt atlanterhavsvann og en smal kontinentalsokkel gjør havområdene spesielt rike på naturverdier, og spesielt sårbare for forurensning. Ei oljeulykke kan få dramatiske konsekvenser.

NSR ønsker å videreutvikle regionen med utgangspunkt i de fornybare verdiene som har dannet grunnlaget for bosetning.

AJG

Verden står overfor dramatiske klimaendringer. Oljeindustrien er Norges største klimaforurenser og har, siden 1990, nesten doblet sine klimagassutslipp. Forurensning rammer de fattigste over hele kloden, og forurensning rammer urfolk i arktiske områder spesielt hardt, blant annet ved forverring av tilgjengeligheten til arter som er viktige i utøvelsen av tradisjonelle næringer. I Lofoten og Vesterålen har fiskeriene alltid vært og er en viktig tradisjonell næring som er viktig å opprettholde for fremtiden. For den lokale samiske lokalbefolkningen.

NSR krever at Norge viser ansvar og tar konsekvensene av at økt oljeutvinning og bruk av fossil energi skaper negative klimaforandringer. I tillegg utgjør petroleumsutvinning en direkte trussel i arktiske områder. Lofoten, Vesterålen og Senja må derfor ikke åpnes for petroleumsutvinning.

RESOLUSJON # 8
BEGRENSNINGER FOR SEINOTSNURPERE I VARANGERFJORDEN / SÁIDESÁIKONUOHTTUMA GÁRŽŽIDEAMIT VÁRJJATVUONAS

Varangerfjorden har igjen i 2010-sesongen fått besøk av et titalls seinotsnurpere. De har fisket innerst i fjorden og tett opp på land. Disse snurperne betegnes som havgående fartøy på størrelser anslått opp til 90 fot (28 meter). Allerede på 1960-tallet fikk Varangerfjorden besøk av snurpere, som ikke bare tok med seg all slags fiskeslag i fjorden, men som også forstyrret grunnlaget for stamfisken i mange år.

Med årets fiske fryktes det igjen for at fiskestammene i fjorden skal forstyrres vesentlig, ettersom dette anses for å være et viktig oppvekstområde for fisk. Lokale fiskere får også sitt seifiske ødelagt, siden de innerste fjordområdene nærmest ble tømt for fisk i løpet av et par uker. Dette seinotfisket bidrar minimalt til økonomisk vekst lokalt, ettersom seien ikke leveres til fiskemottak i området.

NSR frykter at besøket av seinotsnurperne inne i Varangerfjorden skal gjenta seg, og ber Sametinget ta saken opp med norske fiskerimyndigheter. NSR mener det må innføres begrensninger på lik linje med autoline- og snurrvadfiske, som har begrensninger i fisket i enkelte fjordområder. NSR mener det må trekkes sperrelinje for seinotsnurpere lengre ute i fjordene i samiske områder, for å sikre fjordfiskernes ressursgrunnlag og rettmessige plass innerst i fjordene.

Várjjatvutnii leat fas boahtán logenear sáidesáikonuohttefatnasa 2010 sáidebivdoáigodaga. Dáid fatnasiid sáhttá gohčodit áhpefanasin maid sturrodahkan sáhttá meroštallat 90 juolggi (28 mehtera). Juo 1960-logus fitne dákkár fatnasat Várjjatvuonas ja sálkejdje vuona nu ahte olles guollenálli goariduvvui máŋgga jahkái.

Dán jagáš bivdduin, bállat fas ahte guollenálit vuonas ollásit muosehuhttojuvvojit, go dát guovlu lea deatalaš gođđo ja bajásšaddan sadji. Báikkálaš bivdiid sáidebivdu maid billistuvvo, go dan siskeleamos vuonas measta gurrejedje guliid moatti vahkus. Dát sáidenuohttebivdu ii ge buvtte ekonomalaš ahtanuššama báikkálaččat, danne go sáidesálaš ii vuvdojuvvo guovllu gullevuostáváldiide.

NSR ballá ahte sáidesáikonuohttefatnasat sáhttet fas boahtit Várjjatvutnii ja bivdá Sámedikki loktet áššì norgga guolástuseiseváldiiguin. NSR oaivvilda vuonat sámi guovlluin fertejit giddejuvvot rájáin olgolis vuonas sihkkarastindihte vuotnabivdiid resursavuođu ja rievttalaš saji siskelepmosis vuonain.

RESOLUSJON # 9
FISKEAVGIFT I LAKSEFØRENDE ELV OG MEDLEMSKAP I NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND / BIVDINDIVA LUOSSAJOGAIN JA MIELLAHTTUVUOHTA SEARVVIS NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Loven åpner for lokal forvaltning av lakseelver. Eierne (Finnmarkseiendommen i Finnmark og Statsskog for øvrig) tildeler etter søknad forpaktningen av elvene til lokale organisasjoner og foreninger. I mange tilfeller er de lokale fiskeforeningene tilsluttet Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF). Videre er det vanlig praksis blant mange lokalforeninger tilsluttet NJFF at sesongkort kun selges til medlemmer (bl.a. Eiby Jeger- og fiskerforening), eller at medlemmer får sesongkort til redusert pris (bl.a. Nesseby Herreds Jeger- og fiskerforening). Med denne praksisen, som sikkert er kjent fra mange lokalsamfunn med lakseførende elver, føler mange seg tvunget inn i medlemskap i NJFF, dersom en ønsker å utnytte ressursen fra den lokale elva gjennom fiskesesongen.

NSR verdsetter det arbeidet som lokalforeninger gjør i forhold til vedlikehold, og administrasjon av salg av fiskekort ved forpaktning av lakseelver, og forventer at dette arbeidet utføres på en miljø- og forvaltningsmessig tilfredsstillende måte for både laksen og lokalbefolkninga. NSR er derimot ikke tilfreds med at personer som ikke ønsker medlemskap i NJFF, føler seg presset til å være medlem i NJFFs lokalforening, og dermed NJFF, for å oppnå fordeler eller enda for å få tilgang til sesongkort i vedkommende elv. NSR mener lokalkunnskap må ligge til grunn for tildeling av forpaktning av elv, og minner om at også andre søkere enn lokallag tilsuttet NJFF, kan inneha en slik kunnskap.

AJG

NSR mener at foreninger som forpakter elver må finne løsninger der lokalbefolkningen kan fiske i sin lokale elv, uten å måtte finansiere NJFFs organisasjonsarbeid. NSR er kjent med at Norges kystfiskarlag har fremmet en sak om organisasjonsfrihet for yrkesfiskere, da de vant saken om faglagskontingent mot Norges Fiskarlag. Denne saken kan være en modell for ordningen med lokal forvaltning av lakseelver, selv om den ene sak dreier seg om yrkesutøvere og den andre om fritidsinteresser. Kystfiskarlaget sier på sin webside om saken:
Med etableringen av Norges Kystfiskarlag kom norske fiskeres manglende organisasjonsfrihet for alvor frem i dagen. Gjennom et lovpålagt trekk i fangst-omsetningen var fiskerne pålagt å være med å finansiere Norges Fiskarlags organisasjonsarbeid. Den enkelte fisker hadde dermed ingen reell mulighet til selv å avgjøre egen organisasjonstilhørighet. For mange innebar det dobbel fagforenings-kontingent; en frivillig kontingent til Norges Kystfiskarlag, og en påtvunget kontingent til Norges Fiskarlag.

NSR vil drøfte saken med aktuelle organisasjoner og forvaltere, samt løfte saken på Sametinget.

Lágat buktet vejolašvuođa báikkálaš luossajogahálddašeapmái. Oamasteaddjit (Finnmárkku-opmodat Finnmárkkus ja Statsskog muđui) láiggohit olggos jogaid báikkálaš servviide dahje organisašuvnnaide geat de hálddašit joga. Dávjá leat dát báikkálaš searvvit čatnon riika-searvái Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF). Viidásat de lea dábálaš vuohki ahte máŋga báikkálaš searvvit mat leat mielde NJFFas, vuvdet áigodat bivdinlobi dušše fal miellahtuide (Eiby jeger- og fiskerforening), dahje ahte miellahtuide fállo áigodatlohpi hálbbibun go eará báikki olbmuide (Nesseby Herreds jeger- og fiskerforening). Dát vuogit, mat soitet leat oahppásat máŋga báikegottiide gos leat luossajogat, dovdet máŋgasat bákkus fertet dieđihit iežaset searvái Norges Jeger- og Fiskerforbund jos áiggoš ávkkástallat lágaš joga luossa-resurssa bivdináiggi.

NSR atná árvvus barggu maid báikkálaš searvvit doaimmahit joga ja bivdinlobivuovdima hálddašeami hárrái, ja mii vuordit dát doaimma čađahuvvo biraslaččat ja hálddašeami hárrái dohkálaš vuogi mielde sihke luossanáli ja báikiolbmuid váras. NSR ii dohkket ahte báiki-olbmot geat eai hálit gullevašvuođa searvái Norges jeger og fiskeforbund, dovdet bákkus fertet leat mielláhttun báikkálaš NJFF searvvis, ja nu maid NJFFas, olahan dihtii ovdamuniid dahje maid vel beassat áigodatlobi oastit lagaš johkii. NSR oaivvilda báikkálaš máhttu maid galgá leat vuođđun go oamasteaddji gieđahallá jogaid láigohanlobiid, ja muittuha ahte maiddái eará ohcciin go báikkálaš searvvit mat leat čanastuvvon NJFFii, sáhttá leat dákkár máhttu.

NSR oaivvilda ahte searvvit geat láiggohit jogaid fertejit gávdnat čovdosiid gos báikkiolbmot beasašedje bivdit lágaš jogas, albmat fertet ruhtadit NJFF searvvi doaimmaid. NSR dovdá áššì gos searvi Norges Kystfiskarlag lea ovddidan áššì ámmátguolásteddjiid organisašuvnna friddjavuođa birra ja vuite ge áššì fágasearvvi miellahttovuođamávssu birra searvvi Norges Fiskarlag vuostá. Dát áššì sáhtášii ge leat ovdamearkan luossajoga hálddašeapmái máid, vaikko nubbi áššì lea ámmátguolásteddjiid váras ja nubbi fas astoáiggeberoštumi várás. Searvi Kystfiskarlaget cealká ná áššis iežaset neahttasiidduin:
Med etableringen av Norges Kystfiskarlag kom norske fiskeres manglende organisasjonsfrihet for alvor frem i dagen. Gjennom et lovpålagt trekk i fangst-omsetningen var fiskerne pålagt å være med å finansiere Norges Fiskarlags organisasjonsarbeid. Den enkelte fisker hadde dermed ingen reell mulighet til selv å avgjøre egen organisasjonstilhørighet. For mange innebar det dobbel fagforenings-kontingent; en frivillig kontingent til Norges Kystfiskarlag, og en påtvunget kontingent til Norges Fiskarlag.

NSR aigu digáštallat áššì guoskevaš servviiguin ja hálddašeddjiiguin, ja loktet áššì Sámedikkis.

RESOLUSJON # 10
SAMISK HUS I BERGEN
Ulike samiske organisasjoner, blant annet NSR, har tatt til orde for å få etablert "samiske hus" i de største byene.

Bergen har historisk sett hatt tette forbindelser med de samiske områdene. Bergen var gjennom flere hundre år det dominerende handelssenter, og på 1600- og 1700- tallet ble byens velstand bygd opp av gevinster fra handelsmonopol med store deler av Finnmark.

I dag har Bergen kommune mange innbyggere med samisk bakgrunn, både fastboende og studenter. I Bergen er det ca. 80 manntallsførte samer og i Hordaland rundt 120. I tillegg er det flere titalls studenter ved de ulike utdanningsinstitusjoner. Det største antall samer er fastboende og svært mange av disse er ikke manntallsførte.

Bergen Sámiid Searvi ble stiftet i 1969, og det har i mange år vært arbeidet med å skaffe lokale for møtevirksomhet, kurs og andre samlinger, uten suksess. Bergen Sámiid Searvi ønsker å bygge et Samisk Hus i Bergen. Huset er ment å romme samisk barnehage, utstillingslokaler / samisk museum, kafé, møtelokaler, verksted samt undervisning om samisk språk, kultur og levesett.

AJG

Samisk Hus i Bergen vil bidra til å bevare og styrke samisk identitet og samisk språk for barn, ungdom og voksne. Samisk Hus vil også jobbe med utadrettet undervisning for skoler og være et naturlig mål for turister og andre besøkende.

Bergen Sámiid Searvi skal søke Bergen kommune om tomt. Arkitekt Arvid Sjøseth har tegnet utkast til Samisk Hus ut fra samisk byggetradisjon. Det foreligger også tegninger for samisk barnehage på tomten. I tillegg er det tegnet inn to jordgammer og plass til lavvo. Universitetet i Bergen har i sin samling 519 samiske gjenstander ved de «kulturhistoriske samlinger». Ved oppføring av Samisk Hus kan det etableres fast utstillingsplass for disse gjenstandene.

NSRs 41. landsmøte støtter Bergen Sámiid Searvis arbeid med realisering av planene om samisk hus i Bergen

RESOLUSJON # 11
OM SAMISKUNDERVISNINGENS RAMMEBETINGELSER I DEN VIDEREGÅENDE SKOLEN
NSRs landsmøte ber kunnskapsministeren ta grep om samiskopplæringa i fylkeskommunale videregående skoler og forbedre de økonomiske rammene for samiskopplæring. Læremiddelsituasjonen kan utvilsomt forbedres, men det er hevet over enhver tvil at undervisningstimer er den første og viktigste forutsetninga for at læring skal finne sted.

NSRs landsmøte ber sametingsrådet følge opp saken med skolemyndighetene.

Tilskuddsordninga dekker ikke behovet
Utdanningsdirektoratets nettsider[2] viser i § 3.2 følgende beregningsregler for statlig tilskudd:
For elever/lærlinger som har rett til opplæring i samisk etter § 6-3 i opplæringsloven, gis årlig tilskudd til 50 klokketimer per elev/lærling for de 20 første elevene/lærlingene. For elevtall over 20 gis det tilskudd til 25 klokketimer per elev/lærling. Tilskuddet beregnes per fylke og per frittstående skole med telledato 2. mai. Tilskuddet blir utbetalt i to like deler 30. juni og 30. oktober samme år.

Skoleeier er i hovedsak fylkeskommunene. Fylker med inntil 20 elever med samisk i fagkretsen, vil få akseptabel refundering av kostnadene ved samiskopplæring.
Noen fylker, for eksempel Troms, har over 100 elever på samiskfaget, og disse er spredt på mange skoler og ulike årstrinn og fagkoder. Refusjonsordningen dekker ikke timebehovene for en faglig forsvarlig samiskopplæring. Etter å ha fått 50 timer for de 20 første elevene, vil man deretter for resterende elever få en tildeling på 25 timer, noe som skulle kunne fungert dersom alle elevene gikk på samme skole, noe de ikke gjør i de nordligste fylkene. Resultatet blir at skoleeier eller enkeltskoler må dekke store deler av kostnadene med å gi en fullverdig samiskundervisning, noe som selvsagt kan føre til at man vegrer seg for å tilby faget ettersom det blir for kostbart.

Lovhjemlet rett bør forplikte staten
Samiskundervisning er en lovhjemlet rettighet, og det er rimelig at staten bærer utgiftene til denne undervisningen. I dag får skoleeier ingen refusjon for samisk som fremmedspråk og samisk som programfag. Kunnskapsdepartementet mener at samisk som fremmedspråk skal behandles som alle andre fremmedspråk, og henviser til rundskriv F-012-08 § 3.3.1.1 der det står: *For elever som har rett til opplæring i samisk i henhold til § 6-3 i opplæringsloven, er det utarbeidet egne læreplaner i samisk som første- og andrespråk.*

Denne setninga utelukker ikke rettighetene samiske elever har til å velge andre fagkoder enn førstespråk og andrespråk av samiskfaget på bakgrunn av sine forutsetninger og forkunn-skaper. I statsforvaltningen for øvrig er det naturlig at rundskriv bygges på lovverket. Dersom det ikke er samsvar mellom et rundskriv og lovverket, er det rundskrivet som må endres.

Statistikken viser at tallet på elever med samiskopplæring går ned. Vi er ikke kjent med om det foreligger en tolkning av dette statistiske materialet, det er rimelig å anta at skoler som ikke får tilskudd til samisk fremmedspråk og programfag, vil underkommunisere den rettigheten som er gitt samiske elever i opplæringslova. Uten tilskudd er det bortimot umulig å gi tilbudet uten at skolens øvrige fagtilbud rammes hardt. Samiskopplæring i videregående skole er en lovbeskyttet rettighet, og vi finner det høyst rimelig at staten finansierer dette, også for de samiske elevene som av forståelige grunner stiller uten samiskkunnskaper når de begynner i videregående skole.

RESOLUSJON # 12
STYRK NRK SÁMI RADIO I SKÅNLAND
NSRs 41. landsmøte samlet i Narvik 3.–5. sept. 2010 støtter kravet fra markesamiske, sjøsamiske og kystsamiske foreninger og institusjoner i Sør-Troms og Nordre-Nordland når det gjelder å styrke distriktskontoret til NRK Sámi Radio i Skånland med flere stillingsressurser.

[2] http://www.udir.no/upload/Tilskuddsordninger/Retningslinjer_tilskudd/retningslinjer_samisk_vgo.pdf

AJG

Det markesamiske området i Sør-Troms og Nordre-Nordland er et betydelig samisk område som strekker seg fra Efjord i sør til Salangen i Nord, inkludert Lofoten og Vesterålen. Området er langstrakt og omfatter en stor samisk befolkning utenfor Finnmark. I mange deler av området skjer det nå en samisk oppvåkning som fortjener positiv oppmerksomhet fra samiske medier, deriblant NRK Sámi Radio. Store avstander tilsier at det blir meget arbeidskrevende dersom kun én journalist skal betjene området.

Landsmøtet uttrykker sterk misnøye til NRK Sámi Radios tilbakeføring av en stillingsressurs fra Skånland til Karasjok. NRK Sámi Radio er pålagt oppgaven, som rikskringkaster, og har derfor et ansvar for å bygge opp medieinstitusjonen i hele det samiske bosettingsområdet, også i Sør-Troms/Nordre Nordland. Det er også et moment at samiske interesser i Nordre-Nordland og Sør-Troms har behov for å hevde seg i mediabildet og nå fram med sine saker, og at dette best gjøres når sameradioen har lokal tilstedeværelse.

NSRs landsmøte ber om at NRK Sámi Radio opprettholder lokalkontoret i Skånland og tilbakefører journaliststillingen til Skånland.

RESOLUSJON # 13
ETABLERING AV OMSORGSBOLIGER I MARKESAMISKE BYGDER
NSRs 41. landsmøte foreslår etablering av omsorgsboliger/pleieinstitusjoner for eldre og omsorgstrengende i de markesamiske bygdene, der det samiske står i sentrum og der de eldre skal føle seg trygge og forstått.

Det er viktig å legge til rette for etablering av disse institusjonene som skal fungere som et direkte bindeledd mellom de ulike kommunene og de eldre og omsorgstrengende. Der dette er aktuelt kan flere ulike kommuner i geografisk nærhet leie plasser på institusjonene. Dette vil motvirke sentraliseringen i kommunene der de markesamiske bygdene er lokalisert og de eldre slipper å flytte lengre enn nødvendig.

I disse institusjonene vil beboere få tilrettelagt sin hverdag i umiddelbar nærhet til sine hjemplasser og styrke den kulturmessige tilhørigheten der de selv har vokst opp. Ringvirkningene av disse boligene vil også være at ungdommer flytter tilbake til bygdene sine siden nye arbeidsplasser skapes. Dette gir en samfunnsøkonomisk gevinst på flere plan.

I St.mld. nr. 28 (2007–2008) *Samepolitikken* står det beskrevet: *Helse- og omsorgs-departementet vil bidra til finansiering av utviklingstiltak og institusjoner med samisk kompetanse innenfor helsetjenesten. Særlig i områder hvor samer er i lite mindretall kan det også være aktuelt å knytte aktiviteter til samiske kultursentra mv., jf. Várdobáiki i Skånland.*

NSR ber sentrale myndigheter bidra til oppretting av omsorgsboliger for eldre i markebygdene i grensen mellom Evenes/Skånland og i Spansdalen i Lavangen. NSRs 41. landsmøte ber Sametinget bidra til samarbeid med kommunene Skånland og Evenes i deres arbeid med å få etablert omsorgsboliger i markebygdene til beste for den eldre samiske befolkningens behov for et helsetilbud basert på samisk språk og kultur, men også til beste for andre som bor i markebygdene og som har et nødvendig omsorgsbehov. NSR ber også om at Sametinget løfter denne saken, i samråd med kommunene Skånland og Evenes, i konsultasjoner med Helse- og omsorgsdepartementet, i tråd med det som står beskrevet i stortingsmeldingen om samepolitikken.

RESOLUSJON # 14
UNDERVISNINGSOPPLEGG I SAMISK RETTSKRIVNING FOR ELDRE
Mange eldre samer har aldri hatt mulighet til å lære å lese og skrive samisk. NSR mener at det er viktig at eldre samer får et slikt tilbud. NSR oppfordrer SOL til å lage et studieopplegg for eldre samer.

RESOLUSJON # 15
STØTTEERKLÆRING
I forbindelse med drapet på mayaindianeren og kulturarbeideren Lisandro Guarcax i august 2010 ønsker NSRs landsmøte å uttrykke sin solidaritet og medfølelse med familien, lokalsamfunnet og mayafolket i Guatemala. Dette er dessverre ingen enkelthendelse, mange urfolksledere og kulturarbeidere forsvinner uten at vi får høre om det.

Guarcax har blant annet samarbeidet med samiske kunstnere, og NSR understreker nødvendigheten av samarbeid og solidaritet med andre urfolk som lever under press, og ser på kultur- og kunnskapsutveksling som et viktig bidrag i å opprettholde fokus på hverandres utfordringer.

AJG

RESOLUSJON # 16
SPRÅKPROGRAM FOR VOKSENOPPLÆRING I SAMISK
I mai 2009 la regjeringen frem sin handlingsplan for samiske språk. Et av punktene er styrking av språket gjennom voksenopplæring. NSR går inn for å få på plass et språkprogram med studiepermisjon med lønn til voksne samer som ønsker å lære samisk.

Spesielt i de lule- og sørsamiske områdene er språkets situasjon utsatt, til dels prekær. Det er viktig at det lages ordninger der også voksne får anledning til å lære seg samisk, både for at voksne selv skal kunne bli aktive språkbrukere, samt at de voksne over tid vil bli språkressurser også for yngre og slik være del av den framtidige språkrekrutteringen.

NSR går inn for et slikt språkprogram.

RESOLUSJON # 17
LYTT TIL FOLKET OG FLERTALLET I NARVIK BYSTYRE: GJENOPPTA SAKEN OM OPPDRETT VED VEGGLANDET!
NSRs 41. landsmøte, avholdt 3.–5. september 2010 i Áhkonjárga/Narvik, ber om at Narvik bystyre gjenopptar sak om oppdrettslokalitet ved Vegglandet i Ofotfjorden i Narvik kommune.

Landsmøtet viser til folkeengasjementet i saka. 6250 underskrifter både fra samer og ikke-samer viser tydelig motstand mot oppdrettsanlegg i Indre Ofoten. Landsmøtet viser også til fellesuttalelsen til grunneierlagene og elveeierlagene, der det kommer klart fram at disse også er imot oppdrettsanlegg i Indre Ofoten.

I brev av 24.11.2009 til Fiskeridirektoratet og Mattilsynet sier Fylkesmannen i Nordland blant annet dette: *Det er lite ønskelig med etablering av lakseoppdrett i et av de siste oppdrettsfrie områdene i Nordland.* Et paradoks er likevel at Fylkesmannen i Nordland videre sier at området ikke har stor nok regionale og nasjonale verneverdier til å gå imot. Vegglandet og de tilliggende områder er et av de viktigste områdene for befolkningen i Ankenes, Narvik og Bjerkvik for yrkes- og fritidsfiske. Oppdrettsvirksomhet ved Vegglandet vil berøre tradisjonell levemåte der tilgang til fjordfiske alltid har vært, og fremdeles er, viktig for lokalbefolkningen. Det er også bekymringsverdig at lokaliteten ligger midt i vandringsleien for smolt på vei ut av fjorden.

NSRs landsmøte ber om at Narvik bystyre er lydhøre for folkeengasjementet i saken og til det faktum at avstemninger i bystyret viser et flertall for å gjenoppta saken. Landsmøtet henstiller til gjenåpning av saken.

RESOLUSJON # 18
INVOLVER LOKALBEFOLKNINGEN I ARBEIDET MED ETABLERING AV DOKUMENTASJONSSENTERET I MÁZE
NSR registrerer med glede at forarbeidet med etablering av et dokumentasjonssenter i Máze er i gang, etter initiativ fra Norske Samers Riksforbund. Arbeidet ledes av RiddoDuottarMuseat, og senteret skal ivareta dokumentasjon av striden og hendelsene under, og ettervirkningene av utbyggingen av Alta-Kautokeino-vassdraget.

NSRs landsmøte krever at RiddoDuottarMuseat som prosjektansvarlig involverer lokale ressurspersoner med førstehånds kunnskap om, og personlige erfaringer fra hendelsene i Máze, i arbeidet med etablering av senteret. NSR mener det er særdeles viktig at arbeidet er forankret lokalt, og at lokalbefolkningen spiller en aktiv rolle i utformingen av senterets innhold.

NSRs landsmøte minner om at Máze sámiid searvi har kompetanse og kunnskap om saken, og mener at det vil være en naturlig samarbeidspartner.

RESOLUSJON #19
SIKRE LOKALBEFOLKNINGENS TILGANG TIL RESSURSER I NÆROMRÅDENE
Nærhet og avhengighet til naturressursene bør gi fordeler når det gjelder bruk og tilgang. NSR må vurdere om man noen gang må snu opp ned på prinsipper for å sikre lokalbefolkningen tilgang til ressursene i sine nærområder. I stedet for å arbeide for å hindre tilreisendes tilgang til f.eks. fiske utenfor 5 km-grensen i Finnmark, bør man kanskje arbeide for å hindre tilreisende tilgang innenfor 5 km-grensen, og la nærområdene forbeholdes lokalbefolkningen.

RESOLUSJON #20
SÁMI STATISTIHKA OVDDIDEAPMI SÁMEDIKKE JIENASUSLOGUS GEAVAHEAMI BOKTE / UTVIKLING AV SAMISK STATISTIKK GJENNOM BRUK AV SAMETINGETS VALGMANNTALL
Statistihka mihttomearri lea buoremus lági mielde buvttadit dieđuid gálduin mat leat gávdnomis. Statistihka vuođđuda mealgat oasi servodaga máhttui. Lea čađa áiggi dárbu dárkileappot dieđuide sámi servodaga birra. Maŋimuš jagiid lea

AJG

ovddiduvvon sámi statistihkka, ja jahkásaččat almmuhuvvo girjjáš mii čuvgeha muhtun váljjejuvvon beliid sámi servodagas. Diehtovuođđu statistihka váras lea ain váilevaš. Sivas go ii gávdno čohkkejuvvon registreren sámi álbmogis, de lea váttis maid buvttadit statistihkka sámi álbmoga birra. Eanáš Statistihkalaš guovddášbyrâa sámi statistihka lea geográfalaččat vuođđuduvvon. Vuolggan geavahuvvo geográfalaš doaibmaguovlu dasa mii ovdal lei Sámi ovdánahttinfoanda (SOF). Ođđajagimánu 1. b. 2009 rájes ásahuvvui Sámedikki doarjjaortnet ealáhusovdánahttimii. Odne ii leat vejolaš geavahit Sámedikki jienastuslogu eará go válggabargguide.

Unjárgga sámiid searvi oaivvilda ahte galggašii rahpat Sámedikki jienastuslohku vuoi sáhtášii geavahuvvot statistihkalaš áigumušaide, ovttas eará registariiguin mat sáhtášedje váikkuhit sámi olmmošlogu- dahje populašuvdnastatistihka buvttadeapmái. Sámedikki jienastuslohku lea ain relatiivalaččat unni, mánggas livčče ain sáhttit dieđihit iežaset dasa ja das lea dušše sámit geat leat deavdán 18 jagi. Jienastuslogu ráhpan ii čoavddaše buot hástalusaid buori sámi statistihka buvttadeapmái, muhto livčče buorre neavvu dasa. Seammán fertešii maid bidjat návccaid oažžut eambbosiid čálihit iežaset jienastuslohkui.

Ii leat vejolaš dovdat dahje identifiseret eaŋkalolbmuid Sámedikki jienastuslogus vejolaš statistihkkas mii vuođđuduvvošii jienastuslohkui. Dieđut šaddet duhppejuvvot vuđolaččat oažžun dihte loguid mat gokčet sámi álbmoga dákkár gáržojuvvon oasis, ja dasa leat garra njuolggadusat mo gálgá sihkkarastit čiegusvuođa go almmuhuvvojit.

Målet med statistikk er å produsere best mulig informasjon fra tilgjengelige data. Statistikk danner en vesentlig del av grunnlaget for kunnskap om samfunnet. Det er stadig bruk for mer spesifikk kunnskap om det samiske samfunnet. Det er i løpet av de siste årene utviklet samisk statistikk, og det utgis årlig et hefte med fokus på utvalgte temaer i samiske samfunn. Datagrunnlag for statistikken er fortsatt mangelfull. Siden det mangler en samlet registrering av det samiske folk, er det vanskelig å lage statistikk om samene som folk. Det meste av SSBs samiske statistikk er derfor geografisk basert. Som utgangspunkt benyttes det geografiske virkeområdet for det som før het Samisk utviklingsfond (SUF). 1. januar 2009 ble SUFs rolle erstattet av Sametingets tilskuddsordninger til næringsutvikling (STN). Per i dag er det ikke mulig å bruke Sametingets valgmanntall til annet enn valgarbeid.

Nasjonalt baseres folketellingene nå 100 prosent på registre, og det vil ikke sendes ut skjema til husstandene lengre, slik det har vært gjort tidligere. Registrene er nå så gode at det kan produseres folketellingsstatistikk når som helst, men dette vil likevel kun gjøres hvert tiende år. Det kan være mulig å produsere slik folketellingsstatistikk også om for samiske samfunn, men man må da ha tilgang til alle tilgjengelige registre. I dag er ikke Sametingets valgmanntall tilgjengelig for slik bruk.

Unjárgga sámiid searvi mener at Sametingets valgmanntall bør åpnes for bruk til statistiske formål som et av flere registre som vil bidra til utvikling av samisk folketellingsstatistikk eller populasjonsstatistikk. Sametingets valgmanntall er fortsatt relativt lite og potensialet er ikke fylt og inneholder kun samer som er fylt 18 år. Bruk av valgmanntallet vil ikke løse alle utfordringer knyttet til utvikling av god og dekkende samisk statistikk, men kan være et godt verktøy underveis. Samtidig må fokus rettes mot fortsatt rekruttering for innskriving i Sametingets valgmanntall.

Det vil ikke være mulig å identifisere enkeltpersoner fra Sametingets valgmanntallet i eventuell statistikk basert på manntallet. Data vil og må bearbeides grundig for å få tall som er representative for hele det samiske folk ut fra et begrenset utvalg, og det er strenge regler for å ivareta konfidensialiteten ved publisering.

SAK 15 – VALG

SAK 15.1 Valg til NSRs landsstyre

Vedtak: Inge Even Danielsen politisk nestleder; Kari Lifjell landsstyremedlem med 1.-vara Sandra Nystø Ráhka og 2.-vara Biret Risten Sara; Hugo Kalstad landsstyremedlem med 1.-vara Kjell Erland Pedersen og 2.-vara Biret Risten Sara og Hallgeir Strifeldt landsstyremedlem med 1.-vara Christina Henriksen og 2.-vara Mats Pavall alle *valgt ved akklamasjon.*

SAK 15.2 Valg til NSRs ungdomsutvalg

Vedtak: Saia Stueng leder; Ol Johan Gaup, Sara Elen Kuhmunen og Thomas Hansen medlemmer samt 1.-vara Lisa Marit Granefjell Pentha og 4.-vara Anta Jåma Jensen alle *valgt ved akklamasjon.*

SAK 15.3 Valg til SOL

Vedtak: Gøran Lind medlem; 1.-vara Kjersti Myrnes Balto; 2.-vara Jan Erling Ravna og 3.-vara Synnøve Solbakken-Härkönen alle *valgt ved akklamasjon.*

AJG

SAK 15.4 Valg av valgkomite

Vedtak: Trond Are Anti leder og Ánte Niillas Bergstrøm Oskal medlem *valgt ved akklamasjon*. Ann-Mari Thomassen medlem *valgt mot 7 stemmer*.

Protokollen godkjent:

Aasta Joma Granefjell *Åge Nordkild*